Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 365 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 20 ՄԱՐՏ 1885 (Ն. Տ.) 1 ԱՊՐԻԼ 1885 16 ՃԷՄԱԶԻ ԻՒԼ ԱԽԸՐ 1302

40 ՓԱՐԱ.

ՊԱՅՄԱՆՔ

Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղուրուշ, երկու անգամի համար 2 ղուրուշ է. աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կըլլայ։

Օրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրուած իրեն պէտք է ուղղել

«Առ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի»

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ. Ղալաթիա, Նորատունկեան խան. Իսկ գաւառներէն հետեւեալ հասցէիւ՝

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده {ارهولك}
غزته‌سى اداره‌سنه

Les annonces sont reçues
à l'EASTERN AGENCY,
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան գանձական առթ. 200
» » Վեցամսեայ » » 100
» » Եռամսեայ » » 50
Գաւառաց համար և տեղական թղթատարով տարեկան » » 240
Գաւառաց համար և տեղական թղթատարով վեցամսեայ » » 120
Օտար երկիրներ Տարեկան Ֆրանք 56
» » Վեցամսեայ » 28

Դուրս զրկուած լրագրաց ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է։
Խմբագրութեան զրկուած ո և է նամակ կամ գրութիւն ետ չ'տրուիր։

Ծանուցմունք կընդունուին
ԻՍԴԸՐՆ ԷՃԷՆՍԻ
գործակալութեան ձեռամբ, Գարաքէօյ, Տէյիրմէն խան

Կ. ՊՈԼԻՍ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 19 ՄԱՐՏ

ԱՄԵՆԱՊԱՏԻՒ Տ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՈՑ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

ԻՐԱՏԷՆ

Ինչպէս երէկ ժամ 8ին Արեւելքի Յաւելուած մը փութաց աւետել Կ. Պոլսոյ հասարակութեան, Կայսերական Իրատէն, որ կը վաւերացնէ Հայոց Նորընտիր Պատրիարք Վեհապետեան Ամենապատիւ Տ. Յարութիւն Ս. Արքեպիսկոպոսին ընտրութիւնն, երէկ Կայսերական Պալատէն հաղորդուեցաւ Բ. Դրան, և նոյն երեկոյ Դատական Նախարարի Փոխանորդ Վսեմ. Քեամիլ փաշա յատուկ պաշտօնագրով ծանոյց Իրողութիւնը Պատրիարքական Տեղապահ Հօր։

Այսպէս իրականութիւն գտան Ազգին օրինաւոր ակնկալութիւններն ու բաղձանքներն։ Ինչպէս հինգ դարերէ հետէ, այս անգամ ևս, Օգոստափառ Ինքնակալն ում Թուրքիոյ Հայք հըպատակ լինելու պատիւն ունին, բարեհաճեցաւ վաւերացնել ազգային ընտրութիւն մը, Պատրիարքական պաշտաման անուանելով՝ ի դիմաց Թուրքիոյ Հայոց Ազգային Երեսփոխանական Ժողովոյն ստուար մեծամասնութեամբն ընտրուած արժանաւոր եկեղեցականը։

Այս լուր տարակոյս չունինք թէ ցնծութեամբ պիտի ընդունուի Ն. Կ. Վեհափառութեան հաւատարիմ հայ հպատակաց սրտերն, որք Ս. Զատկի տօներէն անմիջապէս առաջ Կայսերական Իրատէին ելնելը պիտի նկատեն նոր փորձ մը Ն. Կ. Վեհափառութեան առ իւր հայ հպատակս բարեգութ զգացմանց և համակիր տրամադրութեանց։

Եթէ Կայսրութեան աշխարհավարական ծանր խնդրոց և Իւր միլիոնաւոր հպատակաց բարեկեցութեան ու բարգաւաճման վերաբերեալ մեծամեծ գործոց քննութեամբ ծանրաբեռնեալ, Ն. Կ. Վեհափառութիւն ժամանակ չունեցաւ աւելի շուտով քննելու և վաւերացնելու Իւր հայ հպատակաց կատարած ընտրութեան արդիւնքն, այսու ամենայնիւ գիտելի է թէ Ազգ. Պատրիարքարանի ժողովոց կողմէ մատուցուած աղերսագրին ի պատասխան, Ն. Կ. Վեհափառութիւն բարեհաճեցաւ փութացնել Իւր հպատակ հայ ժողովրդեան ակնկալութեանց պսակումը։

Հայ ժողովուրդն, որ միշտ աղօթող եղած է Օսմանեան փառաւոր Գահուն վրայ բազմող Օգոստափառ Ինքնակալներու երկարակեցութեան ու բարօրութեան համար, առաջիկայ Ս. Զատկի տօներուն առթիւ առաւելագոյն ջերմեռանդութեամբ պիտի աղօթէ, որպէս զի Ամենակարողն Աստուած երկար կեանք և երջանիկ օրեր պարգեւէ մեր շնորհազարդ Վեհապետին Սուլթան Ապտ-իւլ-Համիտ Բ. Կայսեր և հաճի ի բարւոք վախճան ածել Նորա իմաստուն և հայրենասէր Նախարարութեան երկրաշէն խորհուրդներն, ի փառս և ի բարգաւաճումն Օսմ. Հայրենեաց և բոլոր այն ժողովրդոց որք Ն. Կ. Վեհափառութեան հաւատարիմ հպատակները լինելու բախտն ունին։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԱՒՈՒՐՔ ԱՊԱՇԽԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԲԱՐԵԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ

Ապաշխարութեան օրերու մէջ ենք։ Ոչ մէկ Հայ, որ ունի փոքր ի շատէ քրիստոնէական և մարդասիրական զգացում, անտարբեր կրնայ անցունել այս հանդիսաւոր և սուրբ օրեր։ Կենաց ընթացքին մէջ զանազան պարագաներ, ինչպէս ծնունդ, մահ, ամուսնութիւն, յանկարծական դժբախտութիւնն և անակնկալ ցնծութիւնն հաւասարապէս, ամենէն անտարբերներն իսկ կը պարտաւորեն մտովի ամփոփուելու, անցեալ կենաց վրայ ակնարկ մը նետելու, և լաւագոյն կեանքի մը համար առաջադրութիւններ կազմելու։ Իսկ կրօնային մեծ տօները սովորաբար կը նկատուին միայն ժողովրդային զուարթութեան ու խրախճանութեան օրեր։ Ցիրաւի, քիչ թէ շատ զուարթանալու և զուարճանալու մեծ պէտք ունինք ամենքս ալ, աղքատն ու թշուառն ոչինչ նուազ քան մեծափարթամ հարուստն. առաջինն՝ որովհետեւ, սովորական աւուրց մէջ, կտոր մը հացի համար շատ տառապած է արդէն. և վերջինն՝ որովհետեւ իւր ամենօրեայ բարեկեցութիւն սովորական բան մը դարձած է իրեն համար։ Բայց անշուշտ կը սխալինք յոյժ եթէ միա՛յն զուարճութեան համար հաստատուած կարծենք կրօնային մեծ տօները։ Նոցա բուն նպատակը կրօնային և բարեպաշտական է։ Ընկերային նշանակութիւն մ'ալ ունին անոնք, և եթէ անձնական և ընտանեկան հանգըստեան ու զուարթութեան առիթ մը կ'ընծային, նոյն համեմատութեամբ կը մղեն զմեզ հոգ տանելու որ մեր շուրջը գտնուողներն ևս կարենանք տեսնել հանգստեան ու զուարթութեան մէջ։

Բոլոր Քրիստոնէութեան համար, առանց ի բաց առնլու Բողոքականութեան մեծագոյն մասն եւս, Աւագ Շաբաթն, որ Քրիստոնէութեան ամենամեծ և ամենէն խորհրդաւոր տօնէն անմիջապէս առաջ կուգայ, ընդհանուր ապաշխարութեան ժամանակ մ'է։ Բայց տօներու մասին ժողովրդեան մէջ ընդունուած հարեւանցի տեսութիւնք կը դիտուին նաեւ ապաշխարութեան աւուրց մասին։ Կը կարծուի թէ ըստ բաւականին ապաշխարած կը լինինք՝ Աւագ Շաբթուն մէջ խոստովանելով, աղօթելով, ծոմ պահելով, հաղորդ առնլով, և եկեղեցեաց և ուխտատեղեաց մէջ մոմ վառելով։ Ցիրաւի, ամեն բարեպաշտ Քրիստոնէի սիրելի զբաղումներն են ասոնք, ամեն ժամանակ և մանաւանդ այսպիսի օրեր։ Բայց մեր բարեպաշտական պարտաւորութեանց այս մասն էապէս ինքնասիրական է, և իբրեւ այն՝ թերի պէտք է համարուի. զի Քրիստոնէութեան ո՛չ Հիմնադիրն ինքնասէր եղած է, ո՛չ ալ իւր վարդապետութիւնք երբեք ինքնասիրութեան դրոշմ կրած են։ Այս յիշուած ջերմեռանդական գործեր ինքնին չեն ամբողջացներ ապաշխարութեան գործը։ Թէ Քրիստոնեայ մը հաւատքո՞վ կը փրկուի թէ գործով, այս նկատմամբ շատ վիճաբանութիւնք տեղի ունեցած են Քրիստոնէից մէջ։ Բայց ամեն անկեղծ Քրիստոնէի համար, որ հոգւոյ փրկութիւնը չի փընտռեր աստուածաբանական վիճաբանութեանց մէջ, հաւատք և գործք հաւասարապէս կարեւոր են։ Աղօթել, խոստովանիլ, ծոմ պահել, ասոնք կարեւոր են ցուցնելու համար թէ հաւատք ունինք։ Բայց եթէ ապաշխարութիւնն ասոնց մէջ միայն սահմանափակուած կարծենք, կը մնանք թէ առանց գործոց հաւատք մեռեալ է։ Գործովք են նաև որ Քրիստոնէութիւնը կ'ելնէ իւր լոկ ինքնասիրական մասէ, և կը մտնէ իւր բուն կերպարանի մէջ։

Ապաշխարութեան լաւագոյն մասն է թերեւս Բարեգործութիւնը, քանի որ օգտակարագոյն մասն է այս։ Քրիստոսի կրօնն իրաւամբ կը պարծի ո՛չ միայն անհատին ազնուացմամբ և սրբացմամբ, այլ նաև ընկերութեան բարւոքմամբ և բարձրացմամբ, շնորհիւ իւր մարդասիրական և ընկերսիրական լայնատարր սկզբանց, որք կը բովանդակեն ցարդ կատարուած և տակաւին կատարելի ընկերային ամեն բարւոքմանց հիմերն ու սերմերը։ Քրիստոս իրաւամբ կը պարսաւէր այն հրեայ կրօնաւորներ և օրէնսգէտներ, որք կրօնից լոկ արարողական և ծիսական մասերն ի ցոյց մարդկան ի գործ դնելով, կը կարծէին արժանաւոր և սուրբ կեանք մը վարել։ Քրիստոս ինք յայտնապէս գոհ չէր այսչափով։ Նա կը պատուիրէր ամեն առթիւ՝ կրօնային հաւատքը ցոյց տալ մեր գործերով, մեր վարած կեանքով։ Բոլորովին սըխալ հասկցած կը լինինք Քրիստոսի վսեմ կրօնն, եթէ նկատենք զայն անըմբռնելի հաւաքածոյ մը միստիքական հաւատալեաց միայն։ Քրիստոս աւելի գործնական էր իւր վարդապետութեանց մէջ։ Ամեն ծառ իւր պըտուղէ և ամեն Քրիստոնեայ իւր գործերէ կը ճանչուի, ըստ Քրիստոսի։ Կրնանք երեւակայել կարգ մը Քրիստոնեաներ, որք արդարեւ պահք և ծոմ կը բռնեն, կը խոստովանուին և հաղորդ կ'առնուն մեծ տօներուն։ Բայց բնաւ փոյթ չեն ըներ քրիստոնէավայել կեանք մը վարելու. և Քրիստոնէի հիմնական պարտաւորութեանց մին չեն նկատեր բնաւ օգնել՝ իրենց կարողութեան չափով՝ իրենց շուրջը գտնուող թշուառութեանց սփոփման։ Ապահով պէտք է լինինք թէ այդպիսեաց բարեպաշտութիւնն հաճոյ չպիտի թըւէր Քրիստոսի։ Քրիստոնէութեան Հիմնադիրն, իւր հաստատած կրօնի վերացական մասին չափ և թերեւս աւելի հոգ տանելով դրական և օգտակար մասին համար, ամեն առթիւ մեծագոյն մտադրութեան առարկայ կ'ընէր թշուառութեան սփոփումն իւր զանազան ձեւոց ներքեւ։ Մարդասիրութիւն և Բարեգործութիւն իւր ամեն պատուէրներու անբաժանելի մասը կը կազմէին։ Ուստի, Քրիստոնէի մը համար կարելի չէ ապաշխարութեան այս հանդիսաւոր օրերն անցունել Աստուածահաճոյ կերպիւ, առանց կատարելու մարդասիրութեան և բարեգործութեան նուիրական պարտաւորութիւններէն իւր բաժինն ինկած մասը։

Բարեգործութիւնը ժամանակի և տեղւոյ խնդիր մը չէ։ Ոմանք դիւրին փաստ մ'ունին արդարացնելու այս նկատմամբ իրենց զանցառութիւններ, առարկելով թէ ժամանակները նպաստաւոր չեն, և թէ հայ ժողովրդեան պէս փոքր և աղքատ ազգի մը մէջ կարելի չէ մարդասիրական այնպիսի մեծ գործեր ակնկալել, որովք կը պարծին ուրիշ քրիստոնեայ հարուստ և բարեկեցիկ ազգաց անհատներ։ Բայց եթէ ժամանակները տագնապալից են, — և զայս ո՛չ ոք կ'ուրանայ, — պարտինք յիշել թէ անխնամ որբերն ու հիւանդներն, անկարներն և այլ ամեն թշուառութիւններ բնականապէս ուրիշ ամեն ժամանակէ աւելի ստիպողական պէտք մ'ունին նպաստի։ Տագնապալից ժամանակներու մէջ փոքր նպաստները նո՛յնչափ գնահատելի են, զի նո՛յնչափ տեղ կը բռնեն Բարեգործութեան ընդհանուր նժարին մէջ, որչափ մեծաքանակ նպաստները նիւթական բարգաւաճման ժամանակներու մէջ։ Գալով մեծ ազգաց օրինակին, անժխտելի է թէ անոնց մէջ ալ թշուառութիւնք աւելի մեծ են։ Բայց հայ ազգայիններ, որովհետեւ կարող չեն մէկ մէկ մեծանուն բարերարներ հանդիսանալ, չեն ազատիր՝ իրենց կարողութեան չափով և իրենց գիտողութեան շրջանակին մէջ բարիք գործելու պարտաւորութենէն։

Բայց եթէ վայրկեան մը համար ընդունինք թէ Բարեգործութիւնը կրնայ ժամանակի և տեղւոյ խնդիր մը նկատուիլ, այս տեսութենէ հանուելիք հետեւութիւնն արդի ժամանակիս մէջ և հայ ժողովրդեան մէջ առաւելագոյն բարեգործութեան պէտքը փաստաբանելու միայն կրնայ ծառայել։ Այն համեմատութեամբ որ Թուրքիա նիւթական անձկութենէ կը նեղուի առաջուընէ շատ աւելի, կը տեսնենք որ թըշուառութիւնն աւելցած է՝ ինչպէս Թուրքիոյ այլ ժողովրդոց՝ նմանապէս Հայոցս մէջ։ Պատրիարքարանն և Թաղական Խորհուրդները տեղական և մտնաւոր թշուառներու օգնելու համար առաջուընէ շատ աւելի ստիպողական աղերսներ կ'ստանան, մինչ Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնն՝ իւր նիւթական միջոցներն սպառելու և անտանելի բեռան մը ներքեւ մնալու երկիւղէն՝ կը ստիպուի նորանոր յայտարարութեամբք կասեցընել թշուառութեան հոսանքն որ կ'ընթանայ շարունակ և աճեցուն ընթացքով մը՝ դէպ յԱզգային Տունն Բարեգործութեան։ Այնչափ շատ են հանրային խնամոց կարօտ ազգայիններն երկու սեռէ որք մայրաքաղաքէս և գաւառներէն հաւասարապէս կը դիմեն Ս. Փրկիչ, որ այդ հաստատութիւն կը պարտաւորի երբեմն փակել իւր դռներ։ Ո՛չ ապաքէն այս տխուր պարագայից մէջ աստիճան մը կ'աւելնայ Բարեգործութեան մասին մեր ամենուս պարտականութիւն։ Բաց աստի, Հայ մը չի կրնար նոյն աչքով նայիլ հայ թշուառի մը վրայ, որով Անգլիացի մը պիտի կրնար նայիլ անգլիացի թշուառի մը վրայ։ Անգլիացին կրնայ խորհիլ իրաւամբ թէ իւր երկրի և ազգի մէջ թշուառութեան առաջքն առնլու և զայն դարմանելու համար ամեն կարելի միջոցներ ի գործ դրուած են օրինական, ընկերական և հանրական կառուցին վրայ, մինչ Հայը չի կրնար ըսել նոյն մխիթարիչ մտածումն։ Այսպէս, եթէ տեղւոյ տարբերութեամբ փոփոխուէին բարեգործութեան պարտականութիւնք, Հայոց մէջ և հայ թշուառներու նկատմամբ այս պարտականութեանց կատարման հարկն առաւել զօրեղապէս զգալի պարտ էր լինել քան Եւրոպացւոց մէջ, եւրոպացի թշուառներու նկատմամբ։

* *
*

Ս. Զատկի և Ս. Ծննդեան տօներուն առթիւ, մայրաքաղաքիս Հայերը լաւ սովորութիւն մ'ունին որ Թաղական Խորհրդոց միջոցաւ թաղային աղքատներու, անպաշտպան որբերու և զանազան կարօտեալներու կը նըպաստեն, Պատրիարքարանի միջոցաւ ալ նպաստ կը բաշխուի Տէրութեան բանտերուն մէջ երկար ժամանակէ ի վեր լքեալ մնացած անտէրունչ դժբախտ ազգայնոց, և Հիւանդանոցի Պատ. Հոգաբարձութեան միջոցաւ նպաստներ և նուէրներ կը ղըրկուին 650–700 պատսպարելոց Ազգ. Հիւանդանոցի։ Արդէն երեւցան պաշտօնական հրաւէրներն՝ այս տարի ևս նորոգելու այս բարեգործական պարտաւորութեանց կատարումն, և Ս. Փրկչի Հիւանդանոցն այս օրերս մեզ հաղորդեց իւր կառավարած կարեւոր հաստատութեան 1883-1884 տարւոյ Հաշուեցոյցները։ Հոգաբարձութիւնն, անցեալ տարի ընդարձակ Տեղեկագիր մը հրատարակած լինելով, այս տարի բաւական համարած է «Հիւանդանոցի Մատակարարութեան» և «Հիւանդանոցի Մոմատան» Հաշուեկշիռները միայն հրատարակել։ Բայց իրենց մաթեմագիքական լակոնաձեւութեան մէջ իսկ, այս երկու թերթեր բաւական բաներ կ'իմացնեն։ Կը տեսնենք անոնց մէջ, թէ 1882 դեկտ 31ին Հիւանդանոցի Մատակարարութեան Վիճակը սա՛ էր. Զանազաններէ Պահանջք 229,545 ղրուշ. Ընդհանուր գոյք ևն. 341,676 ղրուշ. Պատրաստ դրամ 780 ղրուշ. Գումար 572,001։ Ասոր դիմաց, Զանազան Պարտք 91,559 ղրուշ, որով Ազգային Հիւանդանոցի Դրամագլուխն էր 480,443 ղրուշ։ Իսկ 1883 դեկտ. 31ին Վիճակը սա է. Զանազան Պարտք 58 896 ղրուշ. Պահանջք և Գոյք 614,580 ղրուշ. Տարբերութիւն (Դրամագլուխ) 555,683 ղրուշ. Առաւելութիւն 1882–83 տարւոյ վրայ, 75,240 ղրուշ. այսինքն՝ Հոգաբարձութիւնն՝ Հիւանդանոցին ամեն ընթացիկ պէտքերն հոգալէ, ամսականները վճարելէն, և Կալուածոց Նորոգութեան համար 6,539 ղրուշ և Հիւանդանոցի Նորոգութեան համար 13,422 ղրուշ ծախք ընելէն յետոյ յաջողած էր՝ ազգային աջակցութեան շնորհիւ՝ 750 ոսկւոյ չափ աւելցընել Հիւանդանոցին շարժուն և անշարժ Դրամագլուխը։ Հիւանդանոցի պատսպարելոց թիւն այժմ (670) բարձրագոյն թիւն է որ կարենայ պատըսպարուիլ և խնամուիլ Հիւանդանոցի արդի շէնքին և արդի պայմաններուն մէջ։—Հիւանդանոցին հասութից ցուցակին մէջ նշանակութեան արժանի կը գտնենք սա թուանշաններ. 1883 տարւոյն մէջ, Կտակներէ Հիւանդանոցին հասոյթն եղած է 39,125 ղրուշ. Մոմատան շահ՝ 14,778. Պնակք եկեղեցեաց մէջ շրջագայած 18,169. 23րդ տարեդարձ Ազգ. Սահմանադրութեան, զուտ հասոյթ, 11,768. Նպաստ եկեղեցեաց 2.434. Նշանտուութեանց հասոյթին կէսը՝ 32,179.

— 37 —

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԷՐՆ

ԿՐԱՆԹ ՆԱՒԱՊԵՏԻՆ ՈՐԴԻՔՆ

ԳԼՈՒԽ ԺԲ.

Ի ԽՈՅԶ ՋՐԱՏԵՂԻՈՅ

—Ի՞նչ կայ, հարցուց Կլէնարվան։ Ես կարծեցի հասկնալ թէ բաժնուիլ կ'առաջարկէ։

—Այո՛, երկու խմբակի բաժնուիլ, պատասխանեց Բականէլ։ Նոքա, որոց ձիերը՝ ծարաւէ ու յոգնութենէ պարտասած՝ հազիւ կրնան քայլափոխ ընել, գէշ աղէկ շարունակեն երեսուն-եօթներորդ զուգահեռականին ճամբան։ Իսկ լաւ ձի ունեցողք, ընդհակառակն, յառաջանալով նոյն ճամբուն վրայ, երթան հետազօտեն Կուամինի գետակն, որ աստի երեսուն և մէկ մղոն հեռի Սան-Լուքա լիճը կը հոսի։ Եթէ բաւական ջուր կայ, իրենց ընկերներուն սպասեն Կուամինիի եզերքն։ Իսկ եթէ այն ալ ցամքած է, ետ դառնան, և իրենց ընկերները դիմաւորելով՝ անօգուտ ուղեւորութիւն մ'ընելէ արգելուն։

—Եւ յայնժա՞մ, հարցուց Թոմ Աւսթին։

—Յայնժամ հարկ կը լինի եօթանասունհինգ մղոն ճամբայ երթալ դէպ հարաւ, մինչեւ Վէնթանա լերան առաջին գօտիներն, ուր բազմաթիւ գետակներ կան։

—Այդ խորհուրդ լաւ է, պատասխանեց Կլէնարվան, և անյապաղ կը հետեւինք զմա։ Իմ ձիս տակաւին շատ ընկճած չէ ծարաւէ, ես յանձն կ'առնում ընկերանալ Թալքավի։

—Ո՛հ, մի՛լորտ, զիս ալ ձեզ հետ տարէք, ըսաւ Ռոպէրթ, որպէս թէ զբօսանքի պիտի երթային։

—Բայց կրնա՞ս հետեւիլ մեզ, տղա՛ս։

—Այո՛, լաւ ձի մ'ունիմ, որ յառաջ խաղալէ զատ ուրիշ բան չուզեր։ Կ'ուզէ՞ք․․․ միլորտ․․․ կ'աղաչեմ։

—Եկ ուրեմն, տղա՛ս, ըսաւ Կլէնարվան, ուրախ լինելով որ չպիտի բաժնուէր Ռոպէրթէն։ Մեք երեքս կ'երթանք, աւելցուց, և շատ ապիկար պիտի լինինք՝ եթէ պաղ ու վճիտ վտակ մը չգտնենք։

—Հապա ե՞ս, ըսաւ Բականէլ։

—Օ՛, դուք, սիրելի՛ Բականէլ, պատասխանեց հազարապետը, պահեստի գնդին հետ պիտի մնաք։ Վասն զի դուք յոյժ լաւ ճանչելով երեսուն-եօթներորդ զուգահեռականը, Կուամինի գետակն և բովանդակ Բամբա, չէք կրնար մեզ թողուլ։ Ոչ Միւլրատի, ո՛չ Ուիլսըն, ո՛չ ես, կարող չենք Թալքավի ժամադրած տեղն երթալ։ Իսկ քաջարի ծաք Բականէլի դրօշակին տակ կըրնանք քալել վստահութեամբ։

—Կը համակերպիմ, պատասխանեց աշխարհագիրը շողոքորթուելով գերագոյն հրամանատարութիւն մ'ստանձնելու առաջարկէն։

—Բայց մտացրաւութիւն պէտք չէ ունենաք, աւելցուց հազարապետը։ Մեզ սխալ կամ անպէտ տեղ մը չտանիք, և՝ օրինակի համար՝ Խաղաղական Ովկիանոսի եզերքը չվերադարձնէք։

—Արժանի էք ատոնց, անտանելի՛ հազարապետ, պատասխանեց Բականէլ ծիծաղելով։ Սակայն ըսէք ինձ, սիրելի՛դ իմ Կլէնարվան, ի՞նչպէս պիտի հասկնաք Թալքավի լեզուն։

—Կը կարծեմ, պատասխանեց Կլէնարվան, թէ Բաթակոնն և ես պէտք չենք ունենար խօսակցելու։ Միւս կողմէ, գիտցած քանի մ'սպաներէն բառերովս կրնամ՝ ի հարկին՝ միտքս հասկցնել և անոր միտքն հասկնալ։

—Գնացէք ուրեմն, ազնի՛ւ բարեկամ, պատասխանեց Բականէլ։

—Ճաշենք նախ, ըսաւ Կլէնարվան, և՝ եթէ հնար է՝ ննջենք մինչեւ չուելու ժամանակ։

Ճաշեցին առանց ըմպելու, որ, ինչպէս յայտնի է, զովարար միջոց մը չէր, և՝ ի չգոյէ լաւագունի՝ ննջեցին։ Բականէլ՝ ուղխեր, ջրվէժներ, գետեր, վտակներ, լիճեր, և մինչեւ իսկ լիալիր չիչեր երազեց. միով բանիւ, ինչ որ խմելու ջուր կրնար պարունակել։ Ճշմարիտ մղձաւանջ մ'եղաւ։

Հետեւեալ օր ժամ վեցին, Թալքավի, Կլէնարվանի և Ռոպէրթի ձիերը թամբեցան. ջուրի վերջին բաժինը տուին անոնց, զոր աւելի կարօտով քան թէ գոհունակութեամբ ըմպեցին, վասն զի նողկալի էր։ Յետոյ երեք ձիաւորք ճամբայ ելան։

—Ի վերատեսութիւն, ըսին հազարապետն, Աւսթին, Ուիլսըն և Միւլրատի։

—Մանաւանդ ջանացէք որ ետ չդառնաք, աւելցուց Բականէլ։

Շատ չանցած, Թալքավ, Կլէնարվան և Ռոպէրթ՝ ձմլեալ սրտիւ կորուսին ի տեսութենէ իրենց չորս ուղեկիցներն, որք աշխարհագրին իմաստութեանն յանձնուած էին։

Սալինա լճին անապատն, ընդ որ կ'անցնէին յայնժամ, կաւոտ դաշտ մ'է, ծածկեալ տասն ոտք բարձրութիւն ունեցող աղաղուն ծառերով, փոքրիկ ստուկառուկներով, զորս հնդիկները «Քուրրա-Մամէլ» կը կոչեն, և «ժիւմ» կոչուած մացառամոլ թուփերով, որք առատ բուսական աղ կը պարունակեն։ Տեղ տեղ աղի լայն տախտակներ արեւուն ճառագայթները կը ցոլացնէին զարմանալի ուժգնութեամբ, այնպէս որ բուռն ցուրտէ սառած ջրային մակերեւոյթներ կը կարծուէին։ Սակայն եւ այնպէս անջրդի և բոցակէզ գետնի մը հետ այն լուսափայլ ծածկոյթին կազմած հակապատկերը մասնաւորապէս ակնահաճոյ կերպարան մը կուտար այդ անապատի։

Ութսուն մղոն դէպ հարաւ, ընդհակառակն, Վէնթանայի լեռնագօտիներն, ուր դուցէ երթալու պիտի հարկադրուէին մեր ուղեւորք, եթէ Կուամինի գետակը ցամքած լինէր, բոլորովին տարբեր կերպարան կ'ընծայէին։ Այս երկիր, զոր 1835ին Ֆիձ-Ռոյ նաւապետը գտած էր՝ երբոր Պիկլի արշաւանաց կը հրամայէր, գերազանցապէս յուռթի է։ Անդամ ուժով մը կ'ուռճանան անդ հնդկական երկրին լաւագոյն արօտները։ Ւերանց հիւսիսային-արեւմտեան կողն յորդառատ խոտով ծածկեալ է և կ'երթայ կը յանգի անտառաց, որ յոյժ հարուստ են զանազան հատուէտ ծառերով։ Անդ կը տեսնուի «Ալկարոպոյ», տեսակ մ'եղջերենի, որոյ պտուղը չորցնելով ու լսելով հաց մը կը շինեն, որ բաւական յարգի է Հնդկաց մէջ. ճերմակ «քուէպրաքոյ», երկայն եւ դիւրաթեք ոստերով, որ եւրոպական վարսաւոր ուռիին կը նմանի. կարմիր «քուէպրաքոյ», որոյ փայտն անփուտ է. «Նաւտուպայ» որ յոյժ դիւրավառ է, և սարսափելի հրդեհներ կը պատճառէ յաճախ. «վիրարոյ», որոյ մանիշակագոյն ծաղկունք բըրգաձեւ իրարու վրայ կը բարձրանան. վերջապէս «թիմպոյ», որ մինչեւ ութսուն ոտք բարձրութեան կը հասցնէ օդին մէջ իւր անհուն հովանեակն, որոյ տակ դուարաց ամբողջ հօտեր կրնան պատսպարիլ արեւուն ճառագայթներէն։ Արժանթեանք բազմիցս փորձ փորձեցին գաղթականութիւններ հիմնելու այս քաջարեղուն երկրի մէջ, բայց Հնդկաց թշնամութեան չկրցին յաղթել։

Անշուշտ պէտք էր հաւատալ որ այս առատաճան արգաւանդութեան պէտք եղած ջուրը մատակարարելու համար առատ վտակներ կ'իջնէին լերան կողերէն. և արդարեւ ամենամեծ երաշտութիւնք չկրցին երբէք ցամքեցնել զայդ գետակներ. բայց մինչեւ անոնց քով հասնելու համար հարիւր երեսուն մղոն արտուղիլ հարկ էր դէպ հարաւ։ Ուստի Թալքավ իրաւունք ունէր նախ դէպ ի Կուամինի դիմելու, որ, առանց իւր ճամբէն խոտորելու՝ աւելի մօտ էր։

Երեք ձիերը ճախրասլաց կ'երթային եռանդով։ Այդ պատուական կենդանիք անշուշտ բնազդմամբ կը հասկնային իրենց երթալու տեղը։ Մանաւանդ Թաուքա, այնպիսի քաջութիւն մը ցոյց կուտար, զոր ո՛չ յոգնութիւնք և ո՛չ կարօտութիւնք չէին կրնար նուազեցնել։ Թռչնոյ պէս կ'անցնէր ցամքած մացառներուն ու թուփերուն վրայէն՝ բարեգուշակ խնխնջիւններ արձակելով։ Կլէնարվանի և Ռոպէրթի ձիերն, աւելի ծանրաքայլ, բայց Թաուքայի օրինակէն ներգործուելով, քաջաբար կը հետեւէին։ Թալքավ, անշարժ իւր թամբին վրայ, նա ալ նոյն օրինակը կուտար իւր ուղեկցաց, ինչ որ Թաուքա կուտար իւրայնոց։ Բաթակոնն յաճախ ոսկի գլուխն ետին դարձունելով՝ Ռոպէրթ Կրանթի կը նայէր։

Տեսնելով պատանեակն ամրապինդ և լաւ նստած, մէջքը ճապուկ, ուսերն ետ քաշուած, ոտները բնական կերպիւ վար կախուած, ծունկերը թամբին սեւեռած, իւր գոհութիւնը կը յայտնէր քաջալերական ձայնարկութեամբ։ Արդարեւ Ռոպէրթ Կրանթ ընտիր հեծեալ մը կը լինէր և Հընդկին գովութեանց կ'արժանանար։

—Ապրի՛ս, Ռոպէ՛րթ, կ'ըսէր Կլէնարվան, Թալքավ քեզ գովասանելու երեւոյթ ունի։

—Ի՞նչ պատճառաւ, Միլո՛րտ։

—Լաւ հեծելութեանդ պատճառաւ։

—Օ՛, զիս ձիուն վրայ պինդ բռնելէ զատ ուրիշ բան չեմ ըներ, պատասխանեց Ռոպէրթ կարմրելով իրեն ուղղեալ հաճոյական գովեստից հաճոյքէն։

(Շարունակելի)

Անցագրատան հասոյթ՝ 11,134. Դրան մուտք՝ 10,198. Գանձանակ, թէ Հիւանդանոցի և թէ Եկեղեցեաց մէջ, 19,354. 1884 Օրացոյց 10,718. 1883ի Օրացոյցէն Մնացորդ 2,648, Նիւթական Նուէր՝ 57,899. Դրամական Նուէր՝ 74,829. 1883 տարւոյ հանգանակութիւն՝ 73,087. Կառավարութեան տուած հացին արժէքը՝ 93,094. Կառավարութեան տուած մսին արժէքը՝ 50,482. Կալուածոց վարձք՝ 80,276. Թոշակներէ՝ 74,280. Ելմտական Նախարարութենէն՝ 26,600, և Հանրային կրթութեան Նախարարութենէն՝ 2,400 ղրուշ։ — Ծախուց ճիւղէն կը նշանակենք. Սպառեալ հանդերձեղէնք 56,549 ղրշ. Սպառեալ պարէնք 341,752. դեղօրայք 11,968. ընդհանուր պաշտօնէից ամսականք, տարեկան գումար, 123,095. Որբանոցի դաստուչայ ամսական և դրական ծախք 33,838. Կալուածոց տուրք 6,614. Զանազան ծախք 24,141 ղրուշ։

* * *

Գոհութիւն պատճառեցին մեզ Ազգային Հիւանդանոցի Մատակարարութեան հաշիւները, թէ՛ այն պատճառաւ որ ցոյց կու տան թէ Ազգին մէջ բարեգործական զգացմունք չեն տկարացած, և թէ՛ այն պատճառաւ որ կը ցուցնեն թէ կարող և անձնուէր հոգաբարձութեան մը ձեռքն է ազգային այս կարեւորագոյն հաստատութեան կառավարութիւնը։ Միայն ժողովրդային բարեսիրութիւն չի բաւեր, եթէ վարչային կարողութիւն ու պարկեշտութիւն օգնական չը լինին անոր՝ իւր նպատակին ճշդիւ գործածելու զայն։ Վարչային կարողութիւնն ու պարկեշտութիւնն ևս չեն բաւեր ազգային այսպիսի մեծ պէտք մը լեցնելու, եթէ ժողովրդային բարեյօժարութիւնն անոնց նպաստամատոյց չըլնի։ Այս կրկին հանգամանաց բարեբաստիկ միացման շնորհիւ է որ տակաւին կըրնանք ըսել թէ Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցն այն սակաւաթիւ հաստատութեանց մին է, որով Հայ ժողովուրդն յաւէտ կամ՚ նուազ կարենայ պարծիլ։ Այս բարեգործութեան աւուրց մէջ, առատագութ ազգայնոց համակիր ուշադրութիւնը վերստին կը հրաւիրենք բարեգործական այս մեծ հաստատութեան վրայ, հոն պատսպարեալ որբերն ու թշուառներն իրենց նուէրներով ու նպաստներով մխիթարելու, և այսու մեր սուրբ կրօնի Հիմնադրին ամենէն ազդու մէկ պատուէրը գործադրելու համար։ Ամենափոքր նուէրըն իսկ կրնայ սիրտ մը մխիթարել ի Ս. Փրկիչ, և ինչ գեղեցիկ միջոց Ապաշխարութիւն՝ քան մեզ երախտապարտ սիրտեր ունենալ ի Ս. Փրկիչ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ «ԻՐԱՏԷՆ»

Երէկ Կայսերական Պալատէն Բ. Դուռը հաղորդուեցաւ Վեհ. Սուլթանին Իրատէն, որ կը վաւերացնէ Ամեն. Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքին ընտրութիւնը։

Բ. Դուռէն իրողութիւնն հեռագրաւ ծանուցուեցաւ Երուսաղէմի կառավարչին, որ այսօր Ս. Յակոբայ վանքն երթալով, պաշտօնապէս պիտի հաղորդէ Հայոց նորընտիր Պատրիարքին։

Դատական Նախարարութեան Փոխանորդ Վսեմ. Քեամիլ փաշան երէկ երեկոյ ուշ ատեն պաշտօնական թեզքէրէով մը ծանոյց Գեր. Պատր. Տեղապահ Հօր, Կայսերական Իրատէին ելնելը։

Ն. Գերապատուութիւն փութաց հեռագրել Ամեն. Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարք Հօր յԵրուսաղէմ։

Ահաւասիկ պատճէն նախարարական Թեզքէրէին.

Րիւթպէթլու էֆէնտի.

Բաթրիգլըգ ինթիխապը օլունան Յարութիւն էֆէնտի հազրէթլէրինին մէմուրիյէթինէ իրատէի Սէնիյէի Հազրէթի Փատիշահի միթէալլիգ վէ շէրէֆսատուր պույուրուլմուշ, վէ քէյֆիյէթ պա թէլէկրաֆնամէ Միւշարիւլէյհէ պիլտիրիլմիշ օլմագլա, ալէյնըը հալ սըյաղընտա թէզքէրէի սէնէվարի թերգիմ գըլընըր։

Կրօնական Ժողովը, ըստ նախկին որոշման, այսօր հեռագրեց «շնորհաւորելով զընտրութիւն և զբարձրագոյն հաստատութիւն Ն. Սրբազնութեան յԱթոռ Պատրիարքութեան Կ. Պոլսոյ»։ — Երուսաղէմի Պատրիարքին Փոխանորդ Գեր. Սիմէոն Սրբազան ալ սոյնիմաստ հեռագիր մ՚ուղղեց։ — Երէկ երեկոյ, Պատրիարքարանի պաշտօնատարք ևս խմբովին հեռագրեցին իրենց շնորհաւորութիւնները։

Նորընտիր Պատրիարք Ամեն. Յարութիւն Սրբազանը Կ. Պոլիս բերելու համար ընտրեալ հրաւիրակք յառաջիկայ շաբթուան հինգշաբթի օրը (28 մարտ) կը մեկնին մայրաքաղաքէս յԵրուսաղէմ։

Ատենապետաց Դիւանն յառաջիկայ ուրբաթ օր ի նիստ պիտի գումարի, կաթողիկոսական ընտրութեան համար Ամեն. Մակար Սրբազանի ղրկուելիք պաշտօնագիրները պատրաստելու և միանգամայն զայնս ի Ս. Էջմիածին տանելու պաշտօնով պատուիրակն ընտրելու համար։

Իւրոյ կիմանամք թէ Վանայ և Մշոյ ազգայնոց կողմէ պատգամաւորութիւն մը պիտի ներկայանայ նոյն օրն Ատենապետաց դիւանին, խնդրելու համար որ Թուրքիոյ Հայոց քուէները ներկայացնելու պաշտօնը փոխանակ Ամեն. Մակար Սրբազնի յանձնուելու, եկեղեցական եւ աշխարհական երկու պատուիրակներ ղրկուին Կ. Պոլսէն։

ԱՄԵՆ. ԵՍԱՅԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔՆ ՅԵՐՈՒՍԱՂԷՄ

Երուսաղէմ 9 մարտ.

Փետրուար 28ի կէս օրին հեռագիրն առնելոյ մեզ Ամեն. Եսայի Սրբազանի Յոպպէ ժամանելը և միանգամայն անոր մեկնիլը։ Հետեւեալ առաւօտուն Ամեն. Տ. Յարութիւն Արքեպիսկոպոս Վեհապետեան, ընկերակցութեամբ Միաբանական Ս. Ժողովին և տեղւոյս պատուաւոր ազգայնոց, քաղաքէս մէկ ժամ հեռի Գոլոնիա գիւղը գնացին Նորին Սրբազնութիւնը դիմաւորելու։ Անդ կը գտնուէին տեղւոյս կառավարչին կողմանէ իւր թարգմանն, Յունաց Պատրիարքի կողմանէ Արքեպիսկոպոս մը երկու Տ. վարդապետօք, ինչպէս նաեւ Տ. Գրիգորիոս Ասորւոց Արքեպիսկոպոսն։ Ամենքն Ն. Սրբազնութեան բարի գալստեանը կ'սպասէին։ Ժամը 6ին, Ամեն. Տ. Եսայի Սրբազան անդ հասնելով ողջունեց զամենքն և մի ժամ հանգիստ առնելով ժամն ութին խուռն բազմութեամբ Երուսաղէմ մտաւ. Տեղւոյս Կայսերական զօրանոցին մօտ Ն. Սրբազնութիւն շուրջառ, գաւազան և խաչ առնելով քայլերգիկ հրաչափառաւ մը Ս. Յակոբայ տաճարը մըտաւ և եկեղեցական փոքրիկ արարողութենէ մը զկնի ազգային երգերով Պատրիարքարան։ Անդ ի պատիւ Նորին Սրբազնութեան տեղւոյս ժառանգաւորաց աշակերտաց կողմանէ ճառ մը կարդացուեցաւ և շատ մը երգեր երգուեցան։ Նորին Սրբազնութիւնն իւր գոհունակութիւններն և շնորհակալութիւնները յայտնեց առ ինքն եղած սոյն սիրալիր ընդունելութեան և այսպէս վերջացաւ մեր սիրելի Պատրիարքին գալստեան հանդէսը, որոյ անհամբեր կ'սպասէին ամբողջ միաբանութիւնը և տեղւոյս ազգայինք։ Նորին Սրբազնութեան ուղեկից էին Գեր. Տ. Մատթէոս Իզմիրլեան Եպիսկոպոսը և Փանոսեան Մեծ. Գէորգ էֆէնտի։

Ամսոյս 7ին տեղւոյս Յակոբեանց միաբանութիւնն Ընդհանուր Ժողով գումարելով Լուսարարապետի ընտրութիւն քուէարկեց և բաձրացաւ քուէիւ Լուսարարապետ ընտրուեցաւ վանուց միաբան Արժ. Սահակ վարդապետ Խապայեանը որ այժմ իւր նուիրակ Ռուսաստան կ'գտնուի։ Գերապատիւ Մատթէոս Իզմիրլեան ժողովին ներկայ գտնուելու փափաք յայտնած ըլլալով Տնօրէն Ժողովի կողմանէ հրաւիրեցաւ ներկայ գտնուիլ իբր ունկնդիր։ — Ամենապատիւ Տ. Եսայի Սրբազան հեռագրաւ ծանոյց և շնորհաւորեց Սահակ վարդապետ Խապայեանի այս պատուաբեր պաշտօնը։

Սուրբ Զատիկն մօտ ըլլալով այս տարւոյ ուխտաւորները կատարուելիք հանդէսներու ազգի ազգի զարդերէ չզրկելու համար, միաբանական Ընդհանուր Ժողովն որոշման գատեց Սուրբ Յակոբայ տաճարի գանձը բանալ և պէտք եղած զարդերը դուրս հանել։

Այս պաշտօնը յանձնուեցաւ չորս վարդապետներէ բաղկացեալ մասնախմբի մը, որ ցգալուստ նորընտիր Լուսարարապետի պիտի հսկէ առժամապէս եկեղեցական զարդուց։

ՀՐԱՒԷՐ ԱՌ ԱԶԳԱՅԻՆՍ

(ԹՕՄՊՈԼԱ)

Բանկալթիի ԱՂՔԱՏԱՍԷՐ ՏԻԿՆԱՆՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆ, որ կազմուած է Հայ Հռոմէական պատուաւոր տիկիններէ և օրիորդներէ, մեծ անձնուիրութեամբ ստանձնած է ծաղին աղջկանց Վարժարանի խնամակալութիւնն զոր բազում տարիներէ հետէ կը վարէ ամենայն կանոնաւորութեամբ։ Այս ընկերութիւն՝ իւր համեստ շրջանակի մէջ՝ մեծապէս կը նպաստէ իգական սեռի ձրի դաստիարակութեան գործոյն՝ որոյ համար արժանի է ամենայն քաջալերութեան։

Աղքատասէր Ընկերութեան ազնիւ անդամուհիք՝ վարժարանին բազմաղան ծախքերը թեթեւցնելու նպատակաւ՝ որոշած են այս անգամ ԹՕՄՊՈԼԱ մը կազմակերպել, որոյ արդիւնքը պիտի յատկացուի այդ վարժարանին։ Առաջին օրէն որ այս գաղափարն յղացան, ամեն կողմէ նուէրներ սկսան ղրկուիլ եւ այժմէն երկու հազար կտոր ձեռագործք և այլ ընտիր նիւթեր ընկերութեան նուիրուած են Թօմպոլային դրուելու համար։

ԹՕՄՊՈԼԱՆ տեղի պիտի ունենայ ամսոյս 24, 25, 26, 29 և 31 կիրակի, երկուշաբթի, երեքշաբթի, ուրբաթ և յաջորդ կիրակի օրերը, Բերա, Ղալաթա-Սէրայի դիմաց, հին Կրոնպախի վաճառատան շէնքին մէջ։

Մէկ մի տոմսակի գինն է հինգ ղրուշ։ Աւելորդ չէ յայտնել նաև թէ յիշեալ շէնքն ալ ձրիաբար ընկերութեան տրամադրութեան ներքեւ դըրուած է այդ մէկ շաբթուան համար։

Ջերմապէս հրաւէր կը կարդանք բոլոր ազգայնոց որ փութան քաջալերել Աղքատասէր Տիկնանց ընկերութեան ազնիւ ջանքերն, մասնակցելով այս Թօմպոլային որոյ արդիւնքն յատկացեալ է ուսումնասիրող բազմաթիւ աղքատ աղջկանց։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական հրամանաւ, Առեւտրական Նախարարութեան արուեստից ճիւղի անօրէն անուանեցաւ Սէրմէթ պէյ։

Ռուսական և աւստրիական դեսպաններն, ինչպէս և անգլիական դեսպանատան գործակատարն երէկ Բ. Դուռն, երթալով տեսակցեցան արտաքին գործոց նախարար Ասիմ փաշայի հետ։

Եըլտըզի պալատան դրան մօտ կառուցանելի մզկիթին հիմնարկութիւնը կատարուեցաւ նախընթաց օրը մեծ հանդիսիւ։ Առաջին սենեկապետ Օսման պէյ մզկիթին հիմունքը զետեղեց, և աղօթքներ կարդացուեցան վասն կենաց երկարութեան Օգոստ. Սուլթանին։

Վեհ. Սուլթանն այս օրերս ծանրագին ընծաներ ղրկեց Ափրիկեան Տրիպոլսոյ կուսակալ Ահմէտ Րասիմ փաշայի, որպէս զի նուիրէ զանոնք քանի մը շէյխերու՝ որք կայս. գահոյն նըկատմամբ իրենց հաւատարմութեան և անձնուիրութեան զգացմանց նոր ապացոյցներ տուած են վերջերս։

Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Րաշիտ փաշա՝ որ քանի մ՚օրէ հետէ հիւանդ էր, բոլորովին ապաքինած ըլլալով, երէկ կրցաւ իւր պաշտօնատեղին երթալ։

Ինչպէս անցեալներն յիշեցինք, Կ. Պոլսոյ քարափանց շինութեան խընդիրը վերստին ձեռք առնուած է այս օրերս, և կ'երեւի թէ այս անգամ Միշէլ փաշայի բանակցութիւնք գործնական ելքի մը պիտի յանգին։

Իտալական դեսպան Բորթի կոմսը թէպէտ և երէկ պիտի մեկնէր մայրաքաղաքէս, սակայն Մոնիթէօր կիմանայ թէ՝ Հռոմէն առնուած վերջին հըրահանգաց համաձայն՝ դեսպանն հարկադրեալ է յետաձգել զիւր ուղեւորութիւն։

Պէյրութէն մայրաքաղաքս հասած հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ Անտիոքայ յունաց Պատրիարքը՝ Տ. Յերոթէոս վախճաներ է Դամասկոսի մէջ։ Հանգուցեալն իննսուն տարին անցած էր, և մինչեւ վերջին վայրկեանը պահած էր իւր մտաւորական և մարմնական կարողութիւններն։ Երուսաղիմայ արդի պատրիարքին նման, Տ. Յերոթէոս ևս իւր երիտասարդութեան ժամանակ երկար տարիներ անցուցած էր ի Ռուսիա, Ս. Տեղեաց պատուիրակի պաշտօնով և Ռուսիոյ Սինոդին ու Նիկողայոս կայսեր համակրանքը գրաւած էր։ Ի Թուրքիա վերադարձին, այն ատենուան պատրիարքը՝ Տ. Աթանաս՝ զինքն իրեն յաջորդ նշանակեց։ Երբ Տ. Աթանաս մեռաւ, Տ. Յերոթէոսի ընտրութիւնը չվաւերացուելով կայսերական կառավարութեան կողմէ, քիչ ժամանակ վերջը, Ն. Սրբազնութիւնն Անտիոքայ պատրիարք ընտրուեցաւ և այս պաշտօնը վարեց շուրջ 35 տարի։

Պէրլինի Օսմանեան դեսպանատան քարտուղարներէն մին այս օրերս Պրիւսէլ գնացեր է Ափրիկեան Միջազգային Ընկերութեան Բ. Դրան կողմէ ընդունելութեան մասին պատրաստեալ դաշնագրի մը ծրագիրը պելճիքական կառավարութեան ներկայացնելու համար։ Այս ծրագիր պատրաստուած է Պէրլինի Օսմանեան դեսպան Սայիտ փաշայի ձեռամբ, եւ Պելճիոյ կողմէն ընդունուելէ յետոյ, Կ. Պոլիս պիտի ղրկուի Կայս. Կառավարութեան մատուցանելու համար։

Դաշնագրոյն ստորագրումը տեղի պիտի ունենայ աստ, կամ աստ կամ ի Պրիւսէլ և կամ ուրիշ մայրաքաղաքի մը մէջ։

Նիւ Եօրքէն Էքոբրէսի ուղղեալ նամակ մը կը յայտնէ թէ երկար ժամանակէ ի վեր խօսք կար արդէն որ եթէ Կ. Պոլսոյ ամերիկեան դեսպան Ուալլէս զօրավարը պնդէր իւր հրաժարելու գաղափարին վրայ, Պ. Սամուէլ Քօքս նորա յաջորդ պիտի ընտրուի։ Եւ արդարեւ, ինչպէս կը յիշուի, մարտ 25 թուով հեռագիր մը ծանոյց թէ Պ. Քօքս կոչուած է այս պաշտօնին։ Պ. Քօքսի անուանումն առհասարակ համակրանօք կ'ողջունուի։ Նորընտիր դեսպանն երեսուն տարիներէ հետէ Օհիոյի գաւառին կողմէ անդամ է Ծերակոյտին մէջ ուր նշանաւոր դիրք մը գրաւած է տնտեսագիտական և արտաքին աշխարհավարութեան վերաբերեալ խնդրոց մէջ իւր ցոյց տուած հմտութեամբ։ Բաց յաստի, իւր մասնաւոր հոգածութեան առարկայ ըրած է մարդասիրական բոլոր հաստատութիւններն։ Այսպէս, օրինակի համար, ծովային պատսպարարաց Ընկերութիւնն որ կը գործէ Ատլանտեան և Խաղաղական Ովկէանոսներու ամերիկեան ծովեզերաց վրայ, նորա ձեռամբ հաստատուած է։ Պ. Քօքս միանգամայն լաւ ատենաբան է և նշանաւոր հեղինակ։ Երկու անգամ իւր կնոջ հետ այցելած է յարեւելս, և չորս տարի առաջ Կ. Պոլիս եկած է։

Այս օրերս կայսերական հրամանագիր մ՚ելաւ որ կարտօնէ Իզմիրի մէջ օսմանեան փաստաբանաց կաճառ մը (կուլիւպ) հաստատել, որ պաշտօնական հանգամանք պիտի ունենայ կառավարութեան աչքին, Կ. Պոլսոյ փաստաբանաց կաճառին նման։

Արև. Րումէլիէն և Սելանիկէն Նէոլոգոսի թղթակիցք կը գրեն թէ իսլամ հագուստով ծպտեալ Պուլղարք սպաններ են երեքն այն չորս ռուս քահանաներէ որք յիշեալ գաւառաց գիւղերը կը շրջագայէին, սրբոց պատկերներ բաշխելով և վերջերս Սելանիկ կերթային։ Այս ոճրագործութեան իբր հեղինակ ձերբակալելոց մէջ կը գտնուի Պուլղար մը որուն վրայէն գտնուած նամակ մը նորա յանցաւորութիւնն հաստատեր է և մարդն հարկադրուեր է հուսկյետոյ յանցանքը խոստովանիլ։ Նէոլոգոսի թղթակիցք կը հետեւցնեն թէ այս սպանութեան մէջ դաւադրութիւն մը կայ որով կուզուի այդ կողմերը ռուսական միջամտութեան առիթ ընծայել։ Չորրորդ քահանայն չեն սպաննած եղեր, որպէս զի ի հարկին բսէ թէ իւր ընկերաց սպաննիչք Թուրքեր էին։

Նոյն թղթակիցք կը գրեն նաեւ թէ կայս. կառավարութիւնը ծանուցեր է Սէրբէզի իշխանութեան թէ որոշած է ի զէն կոչել այդ գաւառակի պահեստի զօրքերն, որպէս զի ապահովէ երկրին անդորրութիւնն որ խանգարուիլ կ'սպառնայ։

Սելանիկէն կը գրեն թէ Բէժիի վարչութիւնն յիշեալ գաւառի մէջ իւր ծխախոտի վաճառումն յանձներ է Իզմիրի «Պլանք և ընկերութիւն» անուն վաճառատան։ Այս տնօրէնութենէն ի վեր, ծխախոտի վաճառումը բազմապատկած է և կը յուսացուի որ դեռ ևս աւելնայ, վասն զի յիշեալ վաճառատունն հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է մաքսանենգութիւնն արգիլելու համար։

Թուրք լրագիրք երեք ամիս առաջ կը ծանուցանէին թէ Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան հաշուակալ Սամատ պէյի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուած է՝ Մալիէի Գանձուն մէջ ի պահ դրուած հանրային պարտուց արժէթղթերը քննելու և անոնց թիւը ճշդելու համար։ Ըստ մասնաւոր տեղեկութեանց Մոնիթէօրի, յանձնաժողովոյ քննութիւնք հաստատեր են թէ 63,000 ոսկւոյ անուանական արժէքով արժէթղթեր անյայտ եղած են։ Քանի մը պաշտօնատարք հարցաքննուելով, տեղեկագիր մը պատրաստուած է Բ. Դրան մատուցելու համար։ Ամբաստանեալք ի վերջոյ պետական խորհրդոյ առջեւ պիտի դատուին։ Անկլօ–Փրանսական Թերթը կիմանայ միանգամայն թէ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին կողմէ Ելմտական Նախարարութեան ուղղեալ հրամանի մը համեմատ, Հանրային Պարտուց առաջին հաշուակալ Հիւսամ էֆէնտի պաշտօնանկ լինելով, Պետական խորհրդոյ առջեւ պիտի հըրաւիրուի համար տալու։

Երկար ժամանակէ հետէ, կըսէ Լա Թիւրքի, Բ. Դրան և Պարսից դեսպանատան միջեւ խնդիր ծագած է այն զաւակաց նկատմամբ որք կը ծնին իսլամ կանանց հետ ամուսնացեալ Պարսից ամուսնութենէն։ Դեսպանատունը կըսէ թէ այդ տղայք պարսիկ հպատակ են և իբր այն զինուորական ծառայութեան կոչուելու չեն պարտաւոր։ Իսկ Բ. Դուռն, հին օրէնքի մը վրայ հիմնուելով, կուզէ իբր Օսմ. հպատակ ճանչնալ զանոնք և հետեւաբար զինուորական ծառայութեան կոչել։ Այս խնդիրն առկախ կը մնայ, սակայն Կայս. կառավարութիւնն ուղելով դժուարութիւններն արգիլելու գէթ ապագային մէջ, հրամայեց որ ամբողջ Թուրքիոյ մէջ արգիլուի Պարսիկ արանց իսլամ կանանց հետ ամուսնութիւնն։

Երբեմն մայրաքաղաքիս մէջ հրատարակեալ պարսկական Ախթէր լրագիրը Պարսկաստանի մէջ մուտքն արգիլուած ըլլալուն համար հարկադրեալ էր դադրիլ ժամանակէ մ՚ի վեր։ Միրզա Մոհսին խանի խնդրանաց վրայ Շահն այդ արգելքը վերցուցած ըլլալով, յիշեալ լրագիրն ի մօտոյ պիտի վերսկսի հրատարակուիլ։

Աւստրիական լրագիրը կը դիտէ թէ գրեթէ տարիէ մ՚ի վեր իտալական բրինձին ի Թուրքիա ներմուծութիւնն նուազելու վրայ է և ընդհակառակն հնդկական բրինձք աւելի մեծ քանակութեամբ կ'սպառի։ Ասոր պատճառն այն է որ երկրորդին գինն առաջինէն աժան է։ Այս վերջին երկու տարիներու մէջ, յունուար 1էն մարտ 22, Կ. Պոլիս բերուած բրինձի հաշիւն է հետեւեալը՝

	1884	1885
Իտալական բրինձ	7,150 պարկ	6,250 պարկ
Հնդկական	» 7,600	» 15,500 »

Սէրրէզէն մարտ 22 թուով կը գրեն թէ քաղաքին երեւելիք ի ժողով գումարուելով հանրագիր մը պատրաստեր են, իրենց մետրոպոլտին միջոցաւ հեռագրաւ Ֆէներ Պատրիարքարանին և անտի Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին մատուցուելու համար։ Աստորագրեալք՝ իբր ներկայացուցիչք համայն Սէրրէզի բընակչաց՝ ազդուապէս կը բողոքեն պուլղար մետրապոլտաց անուանման դէմ, յայտնելով թէ ինչ անպատեհութիւններ կրնան ծագիլ այս պատճառաւ և երկրին անդորրութիւնը խռովիլ։

Պարսկաստանի Համատան քաղաքին մէջ համաճարակ ախտ մը ծագած ըլլալը ծանուցած ենք յառաջագոյն։ Վերջին թղթատարով առնուած լրոց նայելով Պարսկաստանի առողջապահական տեսչութիւնը տակաւին չէ կրցած ճշդել այս հիւանդութեան տեսակ։ Այս ախտէն բռնուողներէն ոմանց ականջին ներքեւ վէրք մը կելնէ որ անմիջապէս [illegible] կը փոխուի. ուրիշներ ալ արիւն կը փսխեն, և ամենքն ալ երեք օրուան մէջ կը մեռնին։

Կըսուի թէ Պարսիկ կառավարութիւնն որոշեր է ի հարկին կրակի տալ այս գարշելի ախտէն վարակեալ գիւղերը։

Ադրիանուպոլսոյ կուսակալէն Ներքին գործոց նախարարութեան ուղղեալ հեռագիր մը կը յայտնէ թէ Տիւֆթի և Միլանքօ անուն երկու հռչակաւոր պուլղար աւազակք որք երկու տարիէ ի վեր ասպատակութիւններ կընէին Քըրք–Քիլիսէի կողմերը, ձերբակալուեր են Պինար Հիսար կոչուած տեղը տան մը մէջ որ իրենց թաքստարանն էր։ Իրենց մէկ ընկերն ալ որ փախստական էր, ձերբակալուեր է վիրաւորեալ վիճակի մէջ։

Աւստրիական լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Ատանայի կուսակալէն արտօնութիւն խնդրուած է այնտեղ քարիւղի մթերանոց մը հաստատելու, ինչպէս կայ արդէն ի Կ. Պոլիս և ի Պրուսա։

Լա Թիւրքի լրագրոյ հաշուակալ Պ. Շարլ Ջէտիւշի յառաջիկայ շաբթու Փարիզ կուղեւորի, յիշեալ լրագրոյն վերաբերեալ ինչ ինչ գործոց կարգադրութեան համար։

Ամսոյս 5ին Մէնթէշէ Նահանգի Միլաս գաւառակի կառավարութեան ապարանքէն հրդեհ ծագելով, հաշուական գրութիւնք ամբողջովին այրեր և 40–50 հազար ղրուշի մօտ գումար մ՚ևս անհետացեր է։ Կատարուած քննութիւններէն երեւան ելեր է թէ այդ հրդեհը դիտմամբ եղած է, և թէ հրձիգներն են տեղւոյն հեռագրատան Զաւվուշն և նորա որդին։ Յիշեալ գումարի մէկ մասն ասոնց բնակած սենեկի ներքեւ հողոյ մը մէջէն գտնուեր է և մաս մ՚ալ իրենց վրայէն։ Հայր և որդի հարցաքննութեան ենթարկուած են։

Նախընթաց օրն Խանի անուն գող մը Այա–Սօֆիայի մէջէն 10 ոսկւոյ արժողութեամբ գորգ մը գողցաւ։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ԲԵՐԱՅԻ

ԴԱՐՁԵԱԼ «ՖՐԱ ՏԻԱՎՈԼՕ»

Իտալական Օբերայի խումբն երէկ գիշեր երրորդ և գուցէ վերջին անգամ ներկայացուց Օպէրի այս Օբէռա-Քօմիքը, որ 1830ին առաջին անգամ ներկայացուած է ի Փարիզ և ապա տարածուած է յԵւրոպա։ Բուն խաղը գրուած է ֆրանսերէն, և ապա թարգմանուած է իտալերէնի։ Հեղինակն է Էօժէն Սքրիպ։

Բազմութիւնն այնչափ շատ չէր երէկ գիշեր, նստարանք գրեթէ բոլորն ալ լեցուած էին, այլ օթեկաց հազիւ կէսը միայն։

Ֆրա Տիավոլօ՝ պարզ, դիւրասահ խաղ մ՚է, ուր չկան այնքան յուզիչ տեսարաններ, այլ որ ունի ընտիր եղանակներ, զուարթ և աշխոյժ։

Անգլիացի մեծահարուստ ուղեւոր մ՚ Լորտ Րօքպուրկ՝ որ բաւական ճըշգրիտ տիպար մը կը ներկայացնէ իւր կերպարանքով, շարժումներով ու խօսուածքով, իւր մանկամարդ ամուսնոյն՝ տիկին Բամէլայի հետ Իտալիա կը հասնի և Թէրրաչինայի մօտ, Մինեոր Մաթէօյի օթեւանը կիջնէ։ Պանդոկապետը գեղանի աղջիկ մ՚ունի, Ջէրլինա, որ նշանուած է հեծելազօրաց գնդի հրամանատար Լորէնձօյի։

Ֆրա Տիավոլօ երիտասարդ աւազակապետն իմանալով Լորտին գալուստը, ինքն ալ մի և նոյն օթեւանը կուգայ ծպտեալ և Սան Մարքօյ մարգիզ անուամբ։ Առաջին արարուածը կ'անցնի այս տեսակցութիւններով, որք զուարճալի են. կեղծ մարգիզը կը սիրաբանէ տիկին Բամէլայի և Օր. Ջէրլինայի հետ։ Իւր ընկերներն ալ թափառաշրջիկ նըւագածուի կերպարանօք պանդոկը կուգան և ամեն կողմ լաւ մը կը քըննեն։ Ընկերներէն մին մանաւանդ, որ կատակերգակ դեր մը կը կատարէր, շատ ծիծաղեցուց։

Երկրորդ արարուածը կը ներկայացնէ պանդոկապետին աղջկան ննջարանը։ Օրիորդ Ջէրլինա՝ Լորտին ու Միլէտին կառաջնորդէ իրենց ննջարանն, ապա ինքն ալ իւր խուցը կը վերադառնայ։ Հիանալի կերպիւ երգեց այս տեղ Օր. Մոլինարի, որ Ջէրլինայի դերը կը կատարէր. քանիցս ծափահարուեցաւ և պսակ ընդունեց։ Ջէրլինա կը պատրաստուի անկողին մտնել, կ'անցնի հայելոյն դէմը, կը քակէ մազերը, կը հանուի, կը ծնրադրէ, կ'աղօթէ և անկողին կը մտնէ, և այս ամենն իրենց յատուկ սիրուն եղանակներով։ Ննջարանը մութ է. Ջէրլինա անկողնոյն խորէն կ'երգէ կիսամրափ և հուսկ յետոյ կը գոցէ արտեւանունքն։

Այս պահուս պատուհանէն ներս կը մտնէ Ֆրա Տիավոլօ իւր երկու ընկերաց հետ. եղանակը կը փոխուի. այժմ երեք աւազակներն են որք առնական, աչեղ և ցած ձայնիւ կ'երգեն, դաշոյն ի ձեռին և կը պատրաստուին Լորտին խուցը մտնել։ Ջէրլինան կը նշմարեն, դուրսէն սարսափեցուցիչ ձայներ կը լսեն և կը պահուըտին. Լորտն ու կինը գիշերազգեստով կը վազեն իրենց խուցէն. Ջէրլինա ալ կ'արթննայ, երեքը կը միանան. Ներս կը մտնէ այս պահուս Լորենձօ հրամանատարն, և կը նշմարէ կեղծ կոմսն որ վարագոյրի մը ետին պահուըտած է. կը սարսափին ամենքը, այլ Ֆրա Տիավոլօ որքան յանդուգն այնքան ալ պատրաստաբան է. կը յայտնէ թէ սէրն է որ զինքն այն խուցը մղած է. սէ՛րը. այլ ո՞վ է իւր սիրոյ առարկան. եթէ Ջէրլինան է, հոն է նորա նշանածն, եթէ տիկին Բամէլան, Լորտն արդէն իւր խոշոր աչքերը բացած է մտահոգութեամբ։ Այս ծիծաղելի գրութեան մէջ, գեղեցիկ երգերով կը վերջանայ երկրորդ արարուածն. աւազակապետը կըյաջողի օձիքն ազատել։

Երրորդ արարուածն է պանդոկին մօտ անտառ մը, ուր հաւաքուած են ամենքն, բացի Ֆրա Տիավոլօէն։ Լորենձօյի զօրագունդը, Անգլիացին ու կինը, պանդոկապետն ու աղջիկը, գեղջուկներ, գեղջկուհիներ, կ'երգեն, կը նուագեն։ Կը բռնուին վերջապէս Ֆրա Տիավոլօյի երկու ընկերք. շատ կատակերգակ է անոնց դերն այս տեղ, մանաւանդ երբ մէջքինք կը տարուին հրացանի բանուելու համար, և այդ սպառնալեաց ներքեւ, պահ մը կ'երգեն, տատանելով և դողդողալով։ Ֆրա Տիավոլօն անտեղեակ է այս ամենուն. վար կ'իջնէ բլրակէն, այս անգամ աւազակի հագուստներով, և ընկերոջը մօտեցած պահուն, կը ձերբակալուի։ Ամբողջ խումբը երեւան կ'ելնէ վերստին, երիտասարդ աւազակապետն՝ որ պահ մը սիրավառ դեր մը կատարած էր երկու գեղանի կանանց քով՝ ամօթահար է այժմ. Լորտը նորա գլխուն կը թափէ իւր բոլոր զայրոյթն, և յոյժ գոհ կ'երեւի։ Ֆրա Տիավոլօ կը յաջողի զօրաց ձեռքէն ճողոպրել և հազիւ քանի մը քայլ առած է, հրացանի հարուած մը գետին կը փռէ զայն։

Այս է բոլոր նիւթը. Արդէն ըսինք թէ յուզիչ տեսարաններէ և էֆէքթներէ զուրկ, պարզ խաղ մ՚էր այս. եղանակներու գեղեցկութիւնն է միայն որ կը տիրապետէ և կը գրաւէ հանդիսականաց ուշն, ինչպէս և եղաւ երէկ գիշեր, և ամեն ոք գոհ մեկնեցաւ։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Օսմանեան Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ և Պոլսոյ գրասենեակները գոց պիտի լինին յառաջիկայ ուրբաթ (3 ապրիլ) և երկուշաբթի (6 ապրիլ) օրերը։

Կ. Պոլիս, 1 ապրիլ 1885

ԹՇՈՒԱՌՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆ

Այն թշուառ կացութեան մէջ, յորում կը գտնուի մեր ժողովուրդն և զոր կը կրէ դժնի համակերպութեամբ, իւրաքանչիւր ոք ստիպուած է օգտակար կերպիւ գործածել իւր դրամն և ամեն գնմունք կանխիկ կը լինին։

Ուրեմն բարեպատեհ առիթ մ՚է մեր ընթերցողաց համար կարենալ ապառիկ գնել Սինկէրի ճշմարիտ կարի մեքենան շաբաթէ շաբաթ վճարելու դիւրութեամբ։ Արդարեւ այդ կարեւոր վաճառատունն արժանի է հասարակութեան երախտագիտութեան. Իւր յաճախորդաց վրայ վստահութեան ապացոյց մ՚է աս որուն վարձատրութիւնը կը գտնէ Սինկէրի գործարանն՝ վճարմանց ճշդութեամբ և իւր ամեն կողմէ ընդունած խնդրանաց քանակութեամբ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

ԱՆԿՈՒՄՆ Գ. ԺԻՒԼ ՖԵՐՐԻԻ

Փարիզ, 30 մարտ

Երեսփոխանական ժողով. — Ինչպէս ծանուցուած էր, Գ. Ժիւլ Ֆերրի այսօր երկու հարիւր միլիոնի վարկ մը խնդրեց Թոնքինի և Չինաստանի գործոց համար։

Երեսփոխան մը խնդրեց նոյն խնդրոյ վրայ հարցապնդում մ'ուղղել նախարարութեան։

Գ. Ժիւլ Ֆերրի առաջնութիւն պահանջեց վարկի վճռահանութեան համար։

Ժողովը, 161 ձայնի մեծամասնութեամբ, մերժեց նախարարութեան պահանջումն ի մասին առաջնութեան։

(Երեսփոխանական ժողովոյ այս քուէարկութեան վրայ, Գ. Ժիւլ Ֆերրիի նախարարութիւնն հրաժարական մատոյց Հանրապետութեան Նախագահին)։

Փարիզ, 31 մարտ

Գ. Ֆրէսինէ վերջնապէս ընդունած չէ նոր նախարարութիւնը կազմելու պաշտօնը։

Երեսփոխանական ժողովը և Ծերակոյտը միաձայնութեամբ 50 միլիոնի վարկ մը քուէարկեցին Չինաստանի գործոց համար, իրենց վերապահելով մնացեալ 150 միլիոնը քուէարկել նախարարութեան կազմութենէն յետոյ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա. 20 մարտ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԱՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (պահանջային)	110
3 » » (վճարելին)	109 5/8
3 » Բարիզի » (պահանջային)	23
3 » » » (վճարելին)	23 07 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց.	(Միաց. Ծ. Սէրի	18 25
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	18 27
Բերայի մէջ	»	18 28
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	18 26
Բարձրագոյն գին	»	18 26 1/2
Նուազագոյն »	»	18 25 1/2
Կէս օրին	»	18 25

Փոխառութիւն 1858) 1862) Ա. Սէրի Գ. Կ. Ա. Ո. 34

» 1860) 1863) 1872) Բ. » Գ. Կ. » » 19 30

» 1865) 1869) 1873) Գ. » Գ. Կ. Ո. » 18 23

Իւնիֆիէ Եգիպտական

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	74 20
Այս առաւ. բացուեցաւ Գ. Կ.	74 25
Կէս օրին	74 25

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Գ. Կ. Անգլ. Լր.	3 16
Քրէտի Ժէնէրալ	» » Օսմ. »	7 2
Պանք տը Գոնս.	» » »	5 20
Սօս. Շանժ է վալէօր	» » »	3 28
Թրամուէյ	» » »	277 1/2
Բուսէյիի երկաթուղի	Ֆր.	46 25
Օպլիկասիոն տը Բրիօրիթէ	»	391
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի	»	63

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ. 100
20 Ֆրանքնոց	» 87 24
Անգլիական ոսկի	» 110 7
Բօլ իմփերիալ	» 90 10
Քրիմիք	» 51 15
Ռուպլի թղթադրամ	» 8 93
» արծաթ	» 89 20
Ֆիօրին	» 9 2
Մեճ. արծ. (տարբ.)	» 106 37
Վեցնոց	» 102 30
Հինգնոց	» 103
Մեթալիք	» 99
Պղինձ	» —
Թղթադրամ	» —

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 31 Մարտ, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ գոցուեցաւ	98 1/8
Օսմ. » Սէրի Տ. բացուեցաւ	16 7/8
» » » գոցուեցաւ	17 1/8
» » » Ա.	34
» » » Բ.	19 1/2
» » » Գ.	17 1/8
Փոխառութիւն 1877	85 1/4
Պանք Օթօման	13 3/8
Ռուսական փոխառ. 73 (գ. կ.)	93
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիէ)	67 3/8
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	88 1/4
Տայրա Սանիէ	65 1/4
Տօմէնիալ (փոխառ. Րօչիլտ)	86
Հունգարական պարտամթուղթ 1877	—
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 574

Վիէննա, 31 Մարտ, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	124 60
Օսմանեան երկաթուղի	22

Բարիզ, 31 Մարտ, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 % բաց	108 25
» » 3 % բաց	78 20
Օսմանեան քօնսօլիտէ բացուեցաւ	17 15
» » գոցու. գ. կ.	17 27 1/2
Միացեալ պարտք Սէրի Բ.	19 50
» » Գ.	17 20
» » Դ.	— —
Օսմանեան երկաթուղի	45 75
» Բէժիի բաժնեթուղթք	491 25
Պանք Օթօման	585
Գրէտի Լիոնէ	545
» Ֆոնսիէ գ. կ. Բարձրացում	1342 50
Բաժնետոմս Լիոնի (գուբ. կոր.)	1265
Սուէզի ջրանցք	2080
Ռուսական 5 % 1877ի (գ. կ.)	97 1/2
Իտալական Ռանթ (գ. կ.)	96 90
Եգիպտական միացեալ գոց	342 50
Սպանիական (արտաքին) (գ. կ.)	60 5/8
Բրիօրիթէ Թիւրք	396 25
5 % Հելլենական (գ. կ.)	347 50
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 36

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Մարտ 31, ժ. 11, վ. 30

Ֆրանս. Ռանթ, 4 1/2 %	107 95
Օսմանեան »	17 25
Եգիպտական միացեալ	342 50

ՌՈՒՍ ՄԱՄՈՒԼՆ
ԵՒ
ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵՂԾՈՒՄՆՔ

Նովոյէ Աբոզրէնիէ, որ Կովկասեան մամուլին մէջ միակ թերթն է որ կ'ախտաբանէ Երեւանեայ անցքին առթիւ ռուս կառավարութեան պաշտօնական անձանց ի գործ դրած խարդախութիւնն յերեւան հանել, սոյն դիտաւորութեամբ խմբագրական յօդուած մը գրած է, որոյ մէջ խօսելով անձնական ազատութեան անձեռնմխելութեան վրայ, ցաւ կը յայտնէ ռուսական օրէնսդրութեան յետադիմութեան համար, որ մինչեւ այժմ գծած չէ այնպիսի օրէնք մը որոյ շնորհիւ հասարակութեան իւրաքանչիւր անդամ կարող լինի իւր անձնական ազատութեան իրաւունքը պաշտպանել ընդդէմ պաշտօնական անձանց անօրէն զրպարտանաց և կամայականութեանց։

Ահաւասիկ ինչպէս կ'ըսէ Նովոյէ Աբոզրէնիէ.

«Անձնական ազատութիւնը մարդուս այն ամենաթանկագին շնորհքներէն մէկն է, որ պետութեան նպատակայարմար օրինաց սկզբունքի վրայ հիմնուած՝ հանրային քաղաքակիրթ կենցաղավարութեամբ ձեռք բերուած է։ Անտարակոյս, ոչ մի տեղ գոյութիւն ունի անսահման ազատութիւնն, ըստ որում նմանօրինակ ազատութեան մը գոյութիւնը համաձայն լինել չէր կարող հանրութեան շահերուն։ Ամեն ոք իւր արարքներու մէջ ազատ է մինչեւ այն ատեն՝ երբ իւր այդ գործողութիւններով օտարի մը բնական կամ օրինական իրաւունքները չեն վնասուիր։ Իրաւունքն, ըստ իրաւաբանական վարդապետութեան, արդէն ազատութեան այն սահմանն է զոր կրնայ վայելել հասարակութեան մէջ ապրող անձն առանց օրինական վնաս մը պատճառելու իւր քաղաքակցաց շահերուն։ Բայց երկրի օրինական կանոններէ շատ թէ քիչ ճշգրիտ գծուած շրջանակին մէջ իւրաքանչիւր քաղաքացի անպայման ազատութեամբ գործելու իրաւունք ունի, և այս իրաւունք պատժական օրէնքով կը պաշտպանէ զայն ամեն տեսակ զրպարտութիւններէ։ Ասոր համար բոլոր պատժական օրինագրքերու մէջ մարդկային ազատութիւնը ջնջելու նախատեսութեամբ օրէնքներու կը հանդիպինք, որ կ'էս գլխաւորութեան պատիժ են։ Ինքն ըստ ինքեան հասկնալի է որ մէկու մը խօսքը ազատութեան զրկման կամ յանցանքի մասին այն պարագայի մէջ միայն ընդունելի է, երբ գործակցի դերի մէջ այնպիսի անձ կը գտնուի որ օրէնքով ո և է իշխանութիւն և ազդեցութիւն չունի գործի վրայ։ Այսպէս, օրինակի համար, ազատութիւնը ջնջելու դատին չը պիտի մասնակցի այն քննիչ դատաւորն որ ամբաստանեալը ձերբակալած է, այն բանտային վերատեսուչն որ ձերբակալեալին ազատութիւն տալ չուզեր, կրթական հաստատութեան այն պետն որ աշակերտը բանտարկել տուած է, են են։ Ահա այս տեսակէտով յառաջ կուգան այն ամենամեծ կարեւորութիւններ ունեցող խնդիրներն որ անձնական ազատութեան օրինական շահերը կը պաշտպանեն։

Քաղաքացիի ազատութեան վրայ ըստ օրինի ո և է իրաւունք չունեցող անձի մը յերիւրած խոշոր զրպարտութիւնը կամ ընդհանրապէս ո և է յանցանք միշտ անխափան երեւոյթ մ'է։

Այսպիսի անհիմն զրպարտութեան դէմ իւրաքանչիւր ոք իրաւունք ունի պաշտպանել իւր անձն, պաշտպանել իւր իրաւունքները ուժի զօրութեամբ և դիմել անձնապաշտպանութեան օրէնքի թոյլատրած և մինչեւ անգամ չը թոյլատրած միջոցներուն, զէնքն ի միասին հաշուելով։ Ի վերջոյ այս կամ մի այլ յանցանք օրէնքի ուժով կամ պատժի երկիւղով կը սանձահարուի։ Բայց այս այնպիսի անձանց նկատմամբ չէ որք օրէնքով լիակատար իշխանութիւն ունին «կապելու եւ արձակելու»։ Պետութեան մէջ չը կայ իշխանութիւն մը որ լիազօր լինէր անիրաւ գործեր կատարելու։ Երբեմն ոստիկաններու ըստ օրինաց իրաւունք տրուած է ձերբակալել, բայց նոյն օրինաց համեմատ այդ իրաւունքը այն պարագաներու մէջ միայն կրնայ վայելել ոստիկանը երբ գործին հանգամանքները արդարութեան շահերու մէջ յանցաւոր կը գտնեն ձերբակալեալն։ Երբեմն բանտային վերատեսչի վրայ պարտաւորութիւն դրուած է ձերբակալեալները բանտարկուած պահել, այս պարագայի մէջ նա իրաւունք ունի միայն զանոնք բանտարկել որք օրէնքի իշխանութեամբ ձերբակալուած են։ Բայց օրէնքն ունենալով հանդերձ որոշեալ իշխանութիւն զրկելու քաղաքացւոյ ազատութեան իրաւունքն, սակայն եւ այնպէս չորոշեր և արդէն հազիւ թէ կրնայ որոշել այն թանձրացեալ դէպքի նիւթական բոլոր նշանները, որոց ներկայութեամբ կամ էութեամբ ձերբակալումն արդարակշիռ կը լինի և ոչ թէ անզգուշութեան և մինչեւ անգամ կամայականութեան վճիռ մը։ Այս պատճառաւ շատ անգամներ կենաց մէջ այնպիսի դէպքեր կը տեսնենք որ ձերբակալեալն, ամբողջ տարիներ փտելով բանտին խորերը, արդարացած դուրս կ'ելնէ դատարանէն։ Անձնական ազատութեան համար եղած բոլոր պաշտօնատարաց զրպարտութիւններ որք յայտնի արդարակշռութեան դիմակով ծածկուած են, մանաւանդ անհատներու քաղաքացիական երջանկութեան համար անհամեմատ առաւել վտանգաւոր են քան ո և է յանցանք, որովհետև նոքա 1) գործելու ամեն միջոց ունին, 2) անձնապաշտպանութիւն ընելու թոյլ չեն տար և 3) օրէնքի ձեռքն և պատժի երկիւղն չսանձահարեր զանոնք։ Այս պատճառաւ ամեն պատժական օրինագրքի նպատակը ա'յնքան քաղաքային ազատութիւնը նորա վրայ դրուած ծանր զրպարտութիւններէն պաշտպանելու մէջ չ'պարունակեր, որքան մարդկային ամենաթանկագին շնորհն պահպանելու մէջ է այն անձանց կամայականութիւններէն, որք իրենց գործունէութիւններն օրէնքով իրենց յանձնուած իշխանութեամբ և լիազօրութեամբ կը դիմակաւորեն։ Այս առթիւ չէ կարելի ցաւ չ'յայտնել, որ մեր պատժական օրինաց նոր ծրագիրն այս կողմանէ ոչ թէ միայն պատժական օրէնսդրութեան մէջ ո և է յառաջդիմական քայլ չ'ըներ, այլ ընդհակառակ գրականապէս և մի քայլ դէպի յետ կ'երթայ։ Այս նոր ծրագիր ամենեւին ուշադրութիւն չ'դարձներ քաղաքացիներն պաշտօնական անձանց կամայականութիւններէն զերծ պահելու միջոցներուն վրայ, և խօսելով ընդհանրապէս ազատութեան զրկման մասին՝ և ոչ մի բառով չ'յիշատակեր անձնական ազատութեան այն զրկումներն զորս պաշտօնական անձինք անօրինաբար ի գործ կը դնեն քաղաքացեաց վրայ։

ԹՐԱՄՈՒԷՅՑ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ Վարչական խորհրդոյ առ սովորական Ընդհանուր Ժողով Բաժնետիրաց, գումարեալ 1885 Մարտ 16/28 ին ընդ Նախագահութեամբ Գ. Ֆէրնանդէզ Տէյէլ.

ՏԵԱՐՔ,

Մեր Ընկերութեան Հիմնական Կանոնագրին 33րդ յօդուածին տրամադրութեանց համաձայն, պատիւ ունինք այսօր ի սովորական Ընդհանուր ժողով գումարել զձեզ, համար տալու համար ձեր Ընկերութեան գործողութեանց վրայ՝ 1884 դեկտ. 31ին փակուած տարեշրջանի միջոցին, և ձեր խորհրդակցութեանց ներկայելու այս ժողովին օրակարգն անցուած խնդիրները։

Շահ ու վնասի հաշւոյն մէջ, մեր հին գծերուն խառն հասոյթք են 3,765,429 ղրշ. ընդդէմ 3,713,641·75 ղրշի 1883 ի տարեշրջանի միջոցին, այսինքն 51,713·25 ղրշ. յաւելեալ տարբերութիւն մը այս տարւոյն համար։ Այս յաւելումն մեծ մասամբ յառաջ կուգայ դրամոց փոխանակութեան տարբերութենէն։

Այս անպատեհութեան առաջքն առնելու համար, Ձեր Վարչական խորհուրդն որոշած է այսուհետեւ տոմարակալութեան բոլոր հաշիւներն ոսկեդրամով բռնել, այնպէս որ յապագային հասոյթները պիտի դրուին ոսկեդրամով արտաքին սիւնակին մէջ, ինչպէս որ կը լինի Ղալաթիա-Շիշլիի գծին համար։

Հետագայ բաղդատական ցուցակը ցոյց կուտայ ձեզ այս գծերու իւրաքանչիւրին հասութից յաւելումը կամ նուազումը.

ԲԱՂԴԱՏԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿ ՉՈՐՍ ԳԾԵՐՈՒ ՀԱՍՈՅԹԻՑ

Գիծ	1883	1884	Տարբերութիւն աւելի	պակաս
Պէշիքթաշ	2,002,683·75	2,043,339·75	40,656·—	
Ագ-Սէրայ	1,318,118·—	1,257,840·25		60,277·75
Եէնի-Գաբու	191,565·25	255,588·75	64,023·50	
Թօփ-Գաբու	201,276·75	208,660·25	7,383·50	
Ղր.	3,713,641·75	3,765,429·—	112,063·—	60,277·75

Այսինքն 51,787·25 ղր. աւելի 1874 ի տարեշրջանին մէջ։

Ինչպէս որ կը տեսնէք, Էմին Էօնիւ—Ագ Սէրայի գիծը կորսնցուցած է 60,277·75 ղրշ։ Այս նուազման դէմ դնելու համար, որ մասամբ վերագրելի է երկաթուղւոյ մրցման որ կառամարդերն շուտ շուտ կը մեկնին արուարձանի երթեւեկին համար, և մասամբ՝ դրամական տագնապին ուրիշ կ'անցնինք, որոշեցինք երկու նոր կայաններ հաստատել այդ գծին վրայ, մին ի Սիրքէճի և միւսն ի Ջարշի-Գաբու, որպէս զի կարելի լինի 6-7 վայրկեանն անգամ մը մեկնումը կատարել ամեն գծի գլխէն։

Կը սիրենք յուսալ թէ այս նոր կազմակերպութեամբ և աւելի արագընթաց երթեւեկով մը պիտի յաջողինք բարեկարգել այս գծին հասոյթները։

Ղալաթիա—Բերա—Շիշլի գծին հասոյթներն 1884ի տարեշրջանին մէջ, այսինքն ամբողջ տարի մը և կանոնաւոր երթեւեկութեամբ, եղած են 2,090,610·50 ղրշ խառն դրամով կամ 20,228·71 3/4 օսմ. ոսկի, և ծախքերն՝ միատեղ առնլով արժէթղթոց տոկոսներն և գլխաւճարներն՝ 20,099·39 1/2 օսմ. ոսկի, որոց բաժանումը պիտի գտնէք այս տեղեկագրին կից Թիւ 1 Տախտակին մէջ։

Հակառակ այն գնոյ զեղչին զոր Ընկերութիւնն ի գործ դրաւ իւր սակագնոց վրայ, և հակառակ անցեալ ամռան եղանակի դժպատեհութեան, այս գծին հասոյթք ներած են լինել անոր պահանջած բոլոր ծախքերն, և նոյն իսկ քիչ մ'ալ յաւելեալ դրամ ձեռք բերել։

Այն դժուարութեանց պատճառաւ զորս կը կրեն թէ՛ Ընկերութիւնս և թէ՛ ուղեւորք՝ մանր դրամ հայթայթելու համար, և փափաքելով դիւրութիւններ տալ այն անձանց որք նախամեծար կը համարին մեր կառքերն, անցեալ օգոստոս ամսուն որոշեցինք բաժանորդագրական տետրակներ հաստատել մեր Շիշլիի և Պէշիքթաշի գծերուն համար։

Այս բաժանորդագրական տետրակաց հաստատմամբ ստացուած արդիւնքն չհամապատասխանեց մեր յոյսերուն. կը յուսանք սակայն թէ հասարակութիւնը տակաւ առ տակաւ պիտի վարժի և պիտի գնահատէ այդ դրութեան ընձեռած առաւելութիւնները։

Մեր շահագործման վրայ այս համառօտ ծանօթութիւնները տալէ յետոյ, պարտինք, Տեարք, տեղեկացնել ձեզ Էյուպի գծին համար Կայսերական Կառավարութեան քով մեր ըրած ձեռնարկներուն արդիւնքը։

Ինչպէս որ յոյս յայտնած էինք մեր նախորդ Տեղեկագրին մէջ, Կայսերական Կառավարութիւնն հաւանած է երկամեայ պայմանաժամու երկարաձգում մը շնորհել այս գծին շինութեան համար։ Այս պայմանաժամ կը լրանայ՝ աշխատութեանց սկսման համար՝ 1885 յունիսին և գծին աւարտման համար՝ 1886 յունիսին։

Հակառակ իւր բոլոր փափաքանաց, Ձեր Վարչական խորհուրդը յարմար համարած չէ այդ գծին շինութեան աշխատութիւններն սկսիլ, թէ՛ այստեղի և թէ՛ Եւրոպիոյ հրապարակաց դրամական վիճակին պատճառաւ։

ՊԱՇՏՕՆԵԱՅՔ

Ընկերութեան պաշտօնէից թիւն, որ 1883 դեկտեմբեր 31 ին 210 էր, գրեթէ նոյն կը մնայ, և է 206 հոգի հետեւեալ կերպիւ բաշխուած.

	Պաշտօնեայ			Ամսականք
Տնօրէնութիւն	25			ղր. 27,180
Օրթաքիւղի գիծ վարձակներու	75	ղր. 27,777 1,972	108 էն	27,545
Պէրայ գիծ վարձակներու	108	ղր. 35,938 2,336	108 էն	35,457 ղր. 90,182
Ղալաթիա—Շիշլի վարձակներու	108	ղր. 37,437 1,800	108 էն	ղր. 36,330

1883ին իբր թոշակ վճարուած գումարը բաղդատելով 1884ին վճարուած գումարին հետ, 11,930 ղրշի յաւելեալ տարբերութիւն մը կը գտնենք 1884 տարւոյն համար։

Այս տարբերութիւն յառաջ կուգայ մեր վարողներու թուոյն յաւելումէն, զոր պահանջած էր Քաղաքապետութիւնն, և Տնօրէնութեան մէջ աւելցուած երկու պաշտօնեաներէ, որով Տնօրէնութեան պաշտօնէից թիւն 21էն 25ի բարձրացած է։

ՁԻԱՆ

1884 դեկտեմբեր 31 ին մեր մթերանոցաց մէջ գտնուող երիվարաց թիւն էր

113 Պէշիքթաշի մթերանոցին մէջ
182 Ագ-Սարայի » »
———
295 Երկու մթերանոցաց մէջ, և
213 Շիշլիի մթերանոցին մէջ
———
508 երիվար ընդ ամենը։

1883 դեկտեմբեր 31 ին մեր ունեցած երիվարաց թիւն լինելով 312՝ Պէշիքթաշի և Ագ-Սէրայի մթերանոցաց և 232՝ Շիշլիի մթերանոցին մէջ, այսինքն ընդ ամենը 544 երիվար, 36 երիվարի նուազում մը կայ հետեւեալ կերպիւ բաշխուած.

11 եր. ծախ. 6 եր. մեռած հին գծերէն
10 » » 9 » » Շիշլիի գծէն
———
21 եր. ծախ. 15 եր. մեռած։

Այս երիվարք 121,478 1/2 ղրշի իրական կորուստ մը պատճառած են մեզ, որոյ 50,962·50 ղրշն Շահ ու վնասի հաշւոյն պարտուց կողմն անցուած է Մաշուած երիվարաց գլխոյն տակ, 35,415 ղրշն Ղալաթիա-Շիշլի գծին Շահագործման հաշւոյն պարտուց կողմն, և 35,101 ղրշն վճարեալ ի հաշիւ Նէ-Բէզինօ պահպանման և նորոգման։

Այս վերջին 35,101 ղրշի գումարը կը ներկայացնէ այն կորուստ զոր կրեցինք Շիշլիի 10 երիվարաց վաճառմամբ, որ հարկ դատուեցաւ այդ գծին երթեւեկութեան մէջ մտցուած փոփոխութեան մը պատճառաւ։

1883ին մեր երիվարաց սննդեան ընդհանուր ծախքն էր 571,722·75 ղրշ. 115,228 օրականի համար, այսինքն մէն մի ձիու համար միջին հաշուով օրական 4·92 ղրշ։

1884ին, ծախսեցինք 546,247·50 ղրշ. 111,604 օրականի համար, այսինքն միջին հաշուով օրական 4·89 ղրշ։

Ուրեմն ընդհանուր ծախուց վրայ 1884 տարւոյն մէջ 25,475·25 ղրշի նուազում մը կայ, ինչպէս և 0·03 ղրշի նուազում մը ուտեստի գնոյն վրայ։

Ղալաթիա-Շիշլիի գծին երիվարները սնուցանելու համար 1884ին ծախսուած գումարն է 419,079·25 ղրշ. 82,561 օրականի համար, այսինքն միջին հաշուով օրական 5·07 ղրշ, և 0·18 ղրշի յաւելում մը միւս գծերուն միջին գնոյն վրայ։

Այդ յաւելեալ տարբերութիւնն փոխադրութեան ծախուց հետեւանքն է։

Հետագայ ցուցակները ցոյց կուտան 1883 և 1884 տարիներու մէջ նպարաց բաղդատական գները.

ՆՊԱՐԱՑ ԲԱՂԴԱՏԱԿԱՆ ՄԻՋԻՆ ԳԻՆԵՐԸ

	1883	1884	Տարբերութիւն աւելի	պակաս
Գարի օխան	ղր. 0·853	ղր. 0·780		0·053
Վարսակ »	» 0·696	» 0·724	0·028	
Խոտ »	» 0·368	» 0·390	0·022	
Պարախոտ »	» 0·571	» 0·612	0·041	
Թեփ »	» 0·367	» 0·463	0·096	
Ցարդ կենդանոյն »	» 5·201	» 6·296	1·095	

ՄԻՋԻՆ ՌԱՑԻՈՆ ՀԵՏԵՒԵԱԼ ՆԵՐԳԻՆ ԿԱԶՄՈՒԱԾ Է

	1883	1884	Տարբերութիւն աւելի	պակաս
Գարի օխան	ղր. 3·788	ղր. 3·575		0·213
Վարսակ »	» 1·171	» 1·503	0·332	
Խոտ »	» 0·451	» 0·212		0·219
Ցարդ »	» 5·796	» 5·917	0·121	
Թեփ »	» 0·093	» 0·035		0·058
Պարախոտ »	» 0·012	» 0·103	0·091	

ԿԱՌՔ

Կառաց պահպանման և նորոգման ընդհանուր ծախքն եղած է 118,582 ղրշ. ընդդէմ 110,190 ղրշի ծախսեալ 1883ին, այսինքն 8,392 ղրշի աւելի տարբերութիւն մը 1884 տարւոյն համար։ Այս ծախքը կը ներկայացնէ 20 կառաց մասնակի և ընդհանուր նորոգումն Պէշիքթաշի և Ագ-Սարայի մթերանոցաց մէջ, ընծայելի նորոգումներն, նիւթեղինաց և պահեստի գործեաց գնումն։

Մեր արհեստանոցաց մէջ ի նորոյ շինուած են երեք կառք վերնայարկով և արժած են 33,941 ղրշ, և երեք կառք առանց վերնայարկի 24,304 ղրշի արժէքով. համագումար՝ 58,145 ղրշ։ Այս վերջին գումարէն հանելով 1884 տարւոյ մէջ մաշումի համար % 30, կը մնայ 40,700 ղրշի գումար մը, որ Նէ-Բէզինօ ընդհ. հաշւոյն պարտուց կողմն անցուած է՝ անցեալ տարի հաստատեալ օրինաց համաձայն ջնջուելու համար։

17,445 ղրշի գումարն այն 118,582 ղրուշին մէջ է, որ կը տեսնուի Շահ և վնասի հաշւոյն մէջ։

Տարւոյն ընթացքին փոխուած են 22 անուի շրջանակներ, 7 զսպանակ, կառաց արագութիւնը նուազեցնող գործիքի 59 պտուտակներ, 5 սահեցնող պտուտակ, 455 պայտ, 48 [illegible], 42 իւղի աման և 50 բարձեր։

Մեր Ղալաթիա-Շիշլիի գծին կառաց նորոգման և պահպանման ծախքերն եղած են 53,217 ղրշ, այսինքն օրական իւրաքանչիւր կառքի համար 6·37 ղրշ։

ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՑ ՊԱՀՊԱՆՈՒՄ

Ճանապարհաց նորոգման և պահպանման ծախուց գումարն 1884ին եղած է 255,824·75 ղրշ, նաեւ 19,606 ղրշ իբր մաքրութեան ծախք, այսինքն ընդ ամենը 275,430·75 ղրշ։ Հետեւաբար մէն մի հազարամեթրի համար եղած ծախքն է 17,214 ղրշ։ Այս ծախք կրնայ շատ մեծ երեւիլ ձեզ, բայց անհնար եղած է մեզ ուրիշ կերպ ընել՝ կառավարութեան պահանջմանց պատճառաւ։

1884 տարւոյ ընթացքին մէջ 11 [illegible], 413 [illegible], 43 երկաթեայ ձող, 6,308 [illegible] և [illegible] և 430 [illegible] փոխեցինք։

Շիշլիի գծին ճանապարհաց պահպանման և նորոգման ծախքն եղած է 29,196·75 ղրշ, այսինքն մէն մի հազարամեթրի համար 5,620 ղրշ։

ՇԱՀԱԳՈՐԾՈՒՄՆ

1884 տարւոյ մէջ մէն մի օր բանող կառաց միջին թիւն է 41·94, այն է ամբողջ տարւոյն մէջ 15,308, տալով 3,617,022 ղրուշ հասոյթ մը խառն դրամով, այսինքն 236·28 ղրշ. օրական մէն մի կառքի համար։ Փոխադրուած ուղեւորաց թիւն էր 3,638,423, այսինքն մէն մի կառքի համար օրական 237, որ կը համապատասխանէ մէն մի աւուր և ուղեւորի համար 0,994 ղրուշ հասոյթի։

1883 ին, հասոյթն եղած էր 3,614,936 ղրուշ խառն դրամով 14,811 օրականներու կամ օրը 40·58 կառաց համար, և փոխադրուած ուղեւորաց թիւն էր 3,427,180, այսինքն մէն մի կառքի համար օրական 244·06 ղրուշ և 231 ուղեւոր։

Ուստի 1884 ի տարեշրջանին համար կը տեսնենք 2,086 ղրուշի յաւելում մը, մինչդեռ 1884 ին փոխադրուած ուղեւորաց թիւն աւելցած է 211,243։ Այս տարբերութեան պատճառն է այն զեղչն զոր հարկ դատեցինք ի գործ դնել մեր սակագնոց մէջ յօգուտ Ընկերութեան։

Մէն մի ուղեւորի պտըտած տեղն է միջին հաշուով 3 քիլոմեթր և 216 մեթր, և հասոյթն 0,315 ղրուշ ընդդէմ 0,348 ղրուշի 1883 տարւոյ մէջ։

Մեր Ղալաթիա — Շիշլի գծին կառաց 1884 ին փոխադրած ուղեւորաց թիւն է 1,631,347, տալով 2,690,610·50 ղրշ. արդիւնք մը խառն դրամով, այսինքն մէն մի ուղեւորի համար միջին հաշուով 1·281 ղրշ։ Այդ գծին վրայ երթեւեկող կառաց թիւն միջին հաշուով էր 22·90 և օրական հասոյթն 5,727·50 ղրշ. խառն դրամով, կամ 250·12 ղրշ. մէն մի կառքի օրականի համար։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ

Ինչպէս կ'ըսէինք ձեզ անցեալ տարի, 1884 տարւոյն մէջ կորզեցանք 409 բաժնեթուղթ գնել Ձեր Ընկերութենէն, 1,191·96 օսմ. ոսկւոյ գումարի մը փոխարէն։ Այս արժէթուղթք պահուած են Ընկերութեան դրամարկղոյն մէջ՝ 1885 ին ջնջուելու համար։

Արժէթղթոց գնման յատկացեալ պատրաստ գումարն 1883ին կը հանէր 159,199·50 ղրշ։ Այս գումարէն հանելով 409 արժէթղթոց գնման գործածուած գումարն, այն է 119,196 ղրշ, կը մնայ 40,003·50 ղրշի գումար մը որ նոյնպէս պիտի գործածուի մեր Ընկերութեան արժէթղթոց գնման։

Ընդհանուր հաշուեկշռին պարտուց կողմը, վճարուած և մաշուած գլխոյն ներքեւ պիտի գտնէք 122,869 ղրշի գումար մը որ կը ներկայացնէ ծախսուած կամ մեռած երիվարներու արժէքն՝ որոց տեղ ուրիշներ գնուած չեն, ինչպէս և կառաց և կազմածոց վաճառման արդիւնքն, նուազելով [illegible] հաշիւներէն։ Բոլոր այս գումարը պիտի մնայ իբր առժամեայ մասնաւոր պահեստի դրամ՝ գործածուելու համար թէ՛ երիվարաց գնման, եթէ պէտք լայ, թէ՛ արժէթղթոց և պարտամթղթոց գնման. այս վերջին պարագային մէջ, պիտի բարձուի [illegible] հաշիւներէն։

Նէ-Բէզինօ Ընդհ. հաշիւը, որ Զանազան հաշւոյն մէջ անցած է, անցեալ տարի կը փակուէր		212,593 ղրշ
1884ին անոր վրայ աւելցուցինք այն գումարն որ կը մնար վեց կառաց շինութեան համար, որոյ վրայ տեղեկացուցած ենք զձեզ Կառաց գլխուն մէջ	ղր. 40,700·—	
Նոյն, 10% բարձուած գումարն ի ջնջումն Անշարժ կալուածոց հաշւոյն, 17,235 ղր. ի ջնջուցուած, այսինքն	1,915·—	
Նոյն, Ղալաթիա-Շիշլիի գծին շինութեան աշխատութիւնքն աւարտելու համար ծախսուած գումարն	51,051·50	93,666·50
Համագումար		307,259·50
Զեղչել այս գումարէ 1884 դեկտեմբեր 31ին Շահ ու վնասի հաշւոյն անցած գումարն		70,000
Մնացորդ		237,259·50
Շահ ու վնասի հաշիւը կը փակուի շատ շահով մը որ է ղրշ		897,685·37
Զեղչել 33,265 արժէթղթոց վրայ թիւ 25 կտրոնին վճարման գումարն, անշուշտ անկից հանելով գնուած 409 արժէթղթերն, մէն մի կտրոնի համար 25 ղրշ		831,625·—
կը մնայ		66,060·37
Նոյն, 10 % Պահեստի դրամագլխոյն համար		6,606·—
Տրամադրելի կ'ըլլայ		59,454·37

զոր կ'առաջարկենք ձեզ Նէ-Բէզինօ պահպանման և Նորոգման դրամագլխոյ հաշւոյն պահանջից կողմն անցունել։

1884 յունիս ամսուն, Գ. Ի. Նէկրոբոնդէս մասնաւոր զբաղմանց պատճառաւ յաճախակի բացակայել ստիպուելով, հարկ դատեց հրաժարիլ Վարչական խորհրդոյ անդամակցութենէն, և նոյն տարւոյ սեպտեմբեր ամսուն կորուսինք մեր ազնիւ պաշտօնակիցը, Գ. Ժ. Անաստասիատէս։ Հարկ չկայ Գ. Անաստասիատէսի գովեստն ընել։ Գիտէր ամենուրեք համակրութիւն ներշնչել ամեն անոնց որք կը ճանչէին զինքն։ Պարտականութեան, աշխատանաց և անձնուիրութեան մարդն էր նա։

Ձեր Վարչական խորհուրդն, Հիմնական Կանոնագրին 20 րդ յօդուածին տրամադրութեանց համաձայն, առժամապէս լցուց անոնց պարապ թողած տեղերն՝ Վարչական խորհրդոյ անդամ անուանելով Գ. Տ. Բասքալլի որ մեր պաշտօնակիցն եղած է քանի մը տարիներ և որ նախընթաց ժողովոյն մէջ մեծամասնութենէ քիչ ստորին թուով քուէ ստացաւ, եւ Գ. Ժան Անաստասիատէս, եղբայր մեր ողբացեալ պաշտօնակցին, և կը յուսանք թէ պիտի հաճիք ձեր քուէարկութեամբն վաւերացնել այս երկու անուանումները։

Ցաւարտ բանի. Ձեր Վարչական խորհուրդը պատիւ ունի ձեր հաւանութեան ենթարկել հետեւեալ որոշումները.

1. ՈՐՈՇՈՒՄ

1884ի տարեշրջանին հաշիւներն հաստատուած են, թիւ 26 կտրոնները ջնջուած, և 59,454·37 ղրուշի շահու գումարն Նէ-Բէզինօ պահպանման և Նորոգման դրամագլխոյն պահանջից կողմն անցուած է։

2. ՈՐՈՇՈՒՄ

Կը վաւերացուի Վարչական խորհրդոյ երկու անդամոց անուանումն, Գ. Տ. Բասքալլի՝ փոխանակ Գ. Ի. Նէկրոբոնդէսի, հրաժարեալ, և Գ. Ժ. Անաստասիատէսի՝ փոխանակ Գ. Ժ. Անաստասիատէսի, վախճանած։

Կը մնայ մեզ միայն, Տեարք, խնդրել ձեզմէ որ ձեռնարկէք Վարչական խորհրդոյ երկու անդամոց ընտրութեան, փոխանակ

Գ. Գ. ՍԵՊՈՒՀ ՄԱՔՍՈՒՏ ԷՖԷՆՏԻԻ
և Ռ. ԷՏՈՒԱՐՏՍԻ

որք Հիմնական Կանոնագրին 18րդ և 21րդ յօդուածոց տրամադրութեանց համաձայն կը հրաժարին անդամակցութենէ։

(Տեղեկագրոյն կից Ընդհանուր Հաշուեկշիռն և Շահ ու Վնասի ցուցակը պիտի հրատարակենք յաջորդ թուով։)

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ
ԵՒ
ԴԻՑԱԲԱՆԱԿԱՆ
ԲԱՌԱՐԱՆ
Ն. ՃԻՎԱՆԵԱՆԻ

Սոյն ամենաօգտակար բառգիրքն անհրաժեշտ է ամեն լրագիր ընթերցողաց, դպրոցականաց, ուսումնականաց և անուսից. կը պարունակէ ժամանակագրական և պատմական ծանօթութիւնք աշխարհի գլխաւոր դիպաց, անուանք համօրէն տէրութեանց գլխաւոր քաղաքաց՝ վիճակագրական և պատմական ծանօթութեամբք գետոց. լերանց եւայլն անուանք կենսագրական համառօտ ծանօթութեամբք բոլոր պատմական հին և արդի նշանաւոր արանց, թագաւորաց, հեղինակաց յիշատակութեամբ իրենց գլխաւոր հեղինակութեանց.—Շար Կաթողիկոսաց հայոց դարձեալ բացատրութեամբ դիցաբանական և փոխաբերական ասացուածոց եւն եւն։

Սոյն գիրքը թէ և քանի մը տարի է ի վեր հրատարակուած է և գինը բաղդատմամբ նմանօրինակ ուրիշ հրատարակութեանց ոչ սուղ, սակայն և այնպէս ընթերցասիրաց աւելի դիւրամատչելի լինելու համար 40 ղրուշն այս անգամ 30 ղրուշի իջեցուցած է հրատարակիչը՝ Գ. Վ. Մարգարեան, որ կը յուսայ թէ շնորհիւ այս զեղչման, բոլոր անոնք որք գնոյն բարձրութեանը համար կ'առարկէին, պիտի փութան գնել մէկ մէկ օրինակ ի քաջալերս հայ գրականութեան։

Կը գտնուի գլխաւոր գրավաճառաց քով և Պահճէ Գաբու Չրավաճառ Արթին և Թօդոս աղայից խանութները։

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ
307 միլիոն ֆրանք

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ

Ապահովագրեալք միայն տէր են երաշխաւորեալ դրամագլխոյն և ընկերութեան բոլոր շահերուն

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ
ՏՆՕՐԷՆ
Ա. Հ. ՍՔԷՑՖ
ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ԿԱԼԱԹԱ, ՀԱԼԱՃԵԱՆ ԽԱՆ

ՃԱՇԱԿ
ԱՐԴԻ ՀԱՅ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԾԱՂԿԱՔԱՂ
ՑԱՇԽԱՐՀԻԿ ԼԵԶՈՒԷ

Բ. Տպագրութիւն

Աշխատասիրեց Ա. ՊԻՊԼՃԵԱՆ

Սոյն ընդարձակ հաւաքածոյն, որ Արդի Հայ Մատենագրութեան ամենէն նշանաւոր հեղինակաց գործերէն քաղուած է, ունի ընդարձակ յառաջաբան մը և կը պարունակէ ազգային բազմաթիւ հեղինակաց կենսագրութիւնք, գրական, պատմական, դիցաբանական և այլ պիտանի ծանօթութիւնք.

Նիւթոց ընտրութիւնն, առատութիւնն ու աստիճանաբար դասաւորութիւնը սոյն դասագրքին ամենէն մեծ առաւելութիւնքն են, որք մեծապէս օգտակար պիտի ըլլան հայ ուսանողին ու երիտասարդին և ամեն հայ անհատի՝ որ կը փափաքի գաղափար մ'ունենալ իւր ազգին սրտի գրականութեան վրայ։

Ամբողջ գործն, որ 400 երեսներէ կը բաղկանայ, հրատարակուեցաւ երկու մասամբ և կը ծախուի։

Ա. Մասն ի գին 5 ղրշ.
Բ. » » 7 »

Երկու մասերն միասին կազմեալ, թղթակազմ 12 ղրշ։ Երկու մասերն միասին կազմեալ, քաթօն կազմ 15 ղրշ։

Առաջին մասն առանձին չը ծախուիր։

Կեդրոնատեղին է Եւրոպական Գրատուն, հեղինակին քով, Ցակոբեան խան թիւ 14։

Բոլոր գրավաճառաց քով ալ կը գտնուի

ԱԶԴ
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ԿՈՍԹԱՆԴԻՆՈՍ ՔԱՐՖՈՐՈՒԼՈՍ

Կ. Կոսթանդինոս Քարֆորուլոս, որ բազմաթիւ տարիներէ ի վեր Եւրոպայի մէջ ատամնաբուժութեան արհեստն ուսանելէ եւ զանազան երկիրներու մէջ համբաւ ստանալէ յետոյ վերջերս Կ. Պոլիս վերադարձած է, և որ արդէն ծանօթ է արգոյ հասարակութեան այլ եւ այլ հրապարակաց վրայ կատարած յաջող ցոյց տուած ճարտարութեամբ, կը ծանուցանէ թէ ամեն տեսակ ախտաւոր ակռաներն ամենայն ճարտարութեամբ կը դարմանէ, նոր ակռաներ կը շինէ, այնպէս որ երբեք չեն տարբերիր բնականէն, փթթած ակռաները ոսկիով կամ արծաթով կը լեցնէ և մաքրելով բնական ճերմակութեամբ կը փայլեցնէ զանոնք, փթթած կամ կոտրածներն ամենայն դիւրութեամբ եւ առանց ցաւ զգացնելու կը հանէ, և բերնի ոսկորներուն ու ակռաներուն մէջ եղած ամեն տեսակ ցաւերն ու ախտերը կը դարմանէ։

Կը գտնուի ամեն օր, առաւօտէն մինչեւ կէս օր, Գատը գիւղ, Իսկէլէ ճատտէ, Այազմայի դիմաց, թիւ 18 տան մէջ։

Հինգշաբթի օրեր մինչեւ կէս օր աղքատները ձրի կը դարմանէ։

Իսկ կէս օրէն յետոյ մինչեւ ժամ 10 կը գտնուի Կ. Պոլիս Մահմուտ փաշայի գլուխ, պօղաչաճիի փռան դիմաց, Գափամաճեան դեղարանն։

ԱԶԴ

Կը ծանուցուի փափաքողաց թէ Բերա, Թագիմ փողոցի մէջ, թիւ 14, վեց սենեակով եւ ուրիշ ամեն կարեւոր պիտոյքներ պարունակող տուն մը՝ յառաջիկայ մայիս 1 էն սկսեալ (Ն. Տ.) վարձու տրուելու վիճակի մէջ է։ Մանրամասն տեղեկութեան համար պէտք է դիմել լրագրոյս խմբագրատունն առ Տէօքմէճեան էֆ։

PARIS

GRANDS MAGASINS DU
Printemps
NOUVEAUTÉS

Soieries, Lainages, Draperie, Indiennes, Modes, Robes, Confections, Vêtements pour fillettes et garçonnets, Jupons, Peignoirs, Trousseaux, Layettes, Lingerie, Corsets, Dentelles, Toiles, Mouchoirs, Blanc de coton, Rideaux, Etoffes pour Ameublements, Tapisserie, Literie, Chemises, Bonneterie, Vêtements pour Hommes, Chaussures, Parapluies, Ganterie, Châles, Cravates, Fleurs, Plumes, Passementerie, Rubans, Mercerie, Articles de Paris, Argenterie, Maroquinerie, Parfumerie, etc.

Envoi Gratis

et *Franco* du MAGNIFIQUE ALBUM ILLUSTRÉ contenant 500 gravures (modèles inédits) et des échantillons de tous les tissus, contre demande affranchie adressée à

MM. JULES JALUZOT & Cie
PARIS

Expéditions dans tous les pays du monde.

A. SALTO H. UZIEL
CONS. PLE RIZA-PACHA HAN Nº 9.10.11
MARQUE DÉPOSÉE
SOCIÉTÉ NADIRÉ
امتیاز مخصوص
شركت نادره
درسعادت رضا پاشا خان نومرو ۹ - ۱۰ - ۱۱
آ. صالطو ح. اوزیل

Ստորագրեալքս քաղաքալեռութեան 6 մարտ 1300 թուականի և 55 թուահամարեալ արտօնագրովս արտօնութիւն ստացած ըլլալով վերոյիշեալ գործարանիս նշանով սիկարէթի թուղթ շինել, կը փութանք յայտարարել թէ այդ թուղթի կեղծը շինողներն ըստ օրինի պատասխանատու պիտի ըլլան, և հետեւաբար ի դատ պիտի հրաւիրուին։

ԱՊՐԱՀԱՄ ՍԱԼԹՕ ԵՒ ՀԱՅԻՄ ԻՒԶԻԷԼ
Վաճառականք սիկարէթի թուղթի
Պոլիս, Րիզա փաշա խան։

ԱԶԴ
ՄԱՐԳԱՐ ԳՈՒԼԱԳԸԶԵԱՆ

Ինչպէս որ յայտնի է՝ Ռումէլիի Երկաթուղեաց վիճակահանութիւնն երկու ամիսը մի անգամ տեղի կ'ունենայ։ Սոյն վիճակահանութեան 91րդը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Աւագ-չորեքշաբթի։ Ուստի, այս առթիւ դարձեալ բազդատոմսեր ի վաճառ հանած եմք։ Գնորդք կը հրաւիրուին ի Ղալաթիա կամուրջի գլուխ թիւ 33։ Այս անգամուս վիճակահանութեան առաջին պարգեւն է 600,000 և երկրորդը 60,000 ֆրանք. ասոնցմէ զատ 48 թիւեր ես մեծ պարգեւներ պիտի շահին, իսկ մնացեալ 450 թիւերը՝ 400 ական ֆրանք։ Գիները սովորականն են. 7½, 5 և 3 դահ.։

Կարգաւոր թիւ — այսինքն 1, 2, 3, 4, 5 — ուզողները պէտք է այժմէն գնեն և եթէ փափաքին կրնան բաժանորդ գրուիլ մի և նոյն թուոյն, պայմանաւ որ ամեն ամիս առնուն նոյն թիւը։ Սոյն թիւերէն ունեցողք — թէ՛ մայր թիւը և թէ՛ բազդատոմսը — պէտք է զգուշութեամբ նային՝ զի շատերու թիւը կը շահի և իրենք չեն գիտնար, ինչպէս որ շատ անգամ կը պատահի։ Այս գործին յատուկ տումարը ունիմք, և ով որ իւր թիւը բերելու ըլլայ, կը նայիմք, առանց ո և է փոխարինութեան։ Վաճառողաց համար գոհացուցիչ միջնորդչէք կը տրուի։ Գաւառներէն յանձնարարութիւնք ընդ փոյթ կը կատարուին, և դրամի տեղ թղթատարական դրոշմ ալ կ'ընդունուին։

ԻԼԱՆ
ՓԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Իւչիւնճիւ օրտուի հիւմայունը իչիւն պին իւչ եիւզ պիր սէնէլինէ մահսուսպէն լիւզումի օլան մալիմ՝ էլ մրզաար եիրմի պիր գալէմ Մաքա տաղը ապասը վէ Վրանսա վէ Նիմէչիօլ չայաղլարը վէ Ամերիգան պէզի վէ սայիր էլպիսէ իմալինէ մախսուս էճզա իլէ Ճէլաթին վէ քէռաքէլէ վէ վագէթա վէ սայիր այադ գապը իմալինէ մախսուս էճզա մէվատի միւնագասայա գօնուլմուշ վէ օրտուի հիւմայունը մէզքիւր մէրքէզի օլան Մանասթըր իլէ Տէ խաստէխանէ մագամը Սէրասքերի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինտէ միւնագասալէրի պիլ իճրա իհալէ մարթը րումինին երիքիրմիպեշնճի չարշէնպէհ կիւնիւ գարարը գաթիյէսինին վերիլմէսի մուգարրէր պուլունմուշ օլմաղլա, իթայա թալիպ օլանլէրին կէրէք լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ վէ կէրէք օրտուի հիւմայունը մէզքիւր մէրքէզլէրինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուր։

18 մարթ 1301

2—3

ԻԼԱՆ
ՓԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ճէնուպը ճէնապը միւլքիւքեանէ մուզիգալէրի իչիւն Աւստրիա վէ Մաճարիսթան տէվլէթի մէմալիքի տախիլինտէ Պօհէմիա գըթասընտա Բրակա շէհրինտէ պուլունան չէմալ ֆապրիգասընըն վէ պէհէր պանտօսը Դէրդ պէշ փարչատան իպարէթ պուլունմագ իւզրէ նիզամիյէ սէրաճեանէ անտարընա միւպայէա օլունաճագ պէշ պանտօ մուզիգա թագըմընըն պէհէր պանտօսը օն ալթը պին [illegible] ղրուշա թալիպի զուհուր էթմիշ օլուպ, [illegible] միւնագասայա [illegible] լուններին մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ թաիրէսինտէ իճրա [illegible] իլան օլունուր։

18 մարտ 1301

2—3

Le véritable Papier **JOB**

est blanc nature, fin, régulier et résistant, qualités depuis longtemps reconnues par tous les bons fumeurs de cigarettes. Pour vous le procurer, veuillez vous adresser dans toutes les maisons sérieuses, honnêtes de votre ville qui vendent les papiers à fumer.

Je ne fabrique *uniquement* que cette marque dont la couverture porte à l'intérieur la signature qui est faite comme ci-contre :

J. Bardou

Ne pas confondre les cahiers signés ainsi avec des marques nouvelles qui pourraient vous être offertes.

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE
Insurance company
ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԸՐՔԸՆԹԱՅԼ
Լոնտրայի և Էտինպուրկի ապահովութեան ընկերութիւն

	Անգլ. Լիր.		
Արտօնեալ դրամագլուխ			3,000,000
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ			2,500,000
Վճարեալ »	625,000		
Պահեստի դրամ հրդեհի պատահականութեանց դէմ	1,592,235		
Կենաց պատահականութեանց դէմ պահեստի դրամ	3,841,194		
		6,058,429	
Հրդեհի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	1,186,865		
Կենաց ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	551,307		
		1,738,172	

NORTHERN
Assurance company
ՆՕՐԹՀԸՐՆ
Լոնտրայի և Էպէրտինի ապահովութեան ընկերութիւն

	Անգլ. Լիր.		
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ			3,000,000
Վճարեալ »	300,000		
Պահեստի դրամ հրդեհի պատահականութեանց դէմ	811,871		
Կենաց պատահականութեանց դէմ պահեստի դրամ	1,778,300		
		2,890,171	
Հրդեհի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	520,206		
Կենաց ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	251,572		
		771,778	

Ստորագրեալն իւր բազմաթիւ յաճախորդաց և քաղաքիս ընդհանուր յարգոյ հասարակութեան կը ծանուցանէ թէ ինքն վերոյիշեալ երկու ընկերութեանց միացեալ գործակատար ընտրուած ըլլալով, այնպիսի դրութեան մը մէջ կը գտնուի, որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ դիւրութիւններ կը մատուցանէ։

Ապահովութեանց կարգադրութիւնները կը բաղկանան երկու ընկերութեանց մէջ համեմատական բաժանումէ մը, և այսպէս ապահովութեան և դիւրութեան աւելնալովը ընկերութիւնս ալ կրնայ աւելի մեծագումար ապահովութիւն բռնողներու ինքզինք ներկայացնել։

Գրեթէ ամեն կարգի վստահաւոր ապահովութիւնք կրնան ընդունիլ, ինչպէս Բերայի, Ղալաթիոյ և Պոլսոյ մէջ, նոյնպէս մօտակայ քաղաքները, գիւղերն և գաւառները։

MARITIME
Insurance Cie limited of Liverpool
Capital Lt. 500,000

ՄԱՐԻԹԱՅՄ
Ծովային ապահովութեան ընկերութիւն
Դրամագլուխ 500,000 Անգլ. լիրա

Ստորագրեալը, շոգենաւներու և առագաստանաւերու մէջ ի վաճառքներն ու կարասիները խիստ օգտակար պայմաններով ապահովելու իշխանութիւն ստացած է ընկերութեան կողմէ։

Գիներուն և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնալ ուզողք պէտք է դիմեն Ղալաթիա, Քօմիսիոն խանի անկիւնը՝ երկաթէ կամուրջին վրայ նայող սենեակն, առ

Կ. Պոլսոյ Ընդհ. Գործակատար յիշեալ Ընկերութեանց
ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ

ԽԱՐԻՍԽ
ԿԵՆԱՑ, ԵԿԱՄՏԻՑ ԵՒ ՕԺՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ Ը.
Ի ՎԻԷՆՆԱ

Գործողութիւնք 1884 Դեկտեմբեր ամսուն

Այս ամսուն մէջ տուցուած և ստորագրուած են 879 նոր մուրհակներ (բոլիս) որք կը կազմեն 5,420,387·50 Ֆրանգ ապահովագրեալ դրամագլուխ։

Բաժիններու գանձումն	806,315	»
Վճարումն մահուանց առթիւ	110,807	»

Ամփոփումն 1884 տարւոյ գործողութեանց

Ընկերութիւնն ստորագրած է 7,940 մուրհակներ որք ի միասին կը կազմեն 43,545,782·50 Ֆրանգ ապահովագրեալ դրամագլուխ։

Բաժնոց գանձմունք 8,755,257·50 Ֆրանգի բարձրացած են

Վճարմունք մահուան առթիւ 1,667,077·50 Ֆրանգ։

Իւր հիմնարկութենէն ի վեր, ընկերութիւնը վճարած է

		Համագումար
Մահուանց առթիւ	32,237,662·50 Ֆր.	99,808,925 Ֆրանգ
Օժտմանց առթիւ (1871–1884)	67,511,262·50 »	

Թուրքիոյ համար ընդհանուր Ներկայացուցիչ
ՄՈՐԻՍ ՊԼՐՔՋԻ

Գրասենեակք Ղալաթիա, Վօյվօտա փողոց, Թիւ 26 գերմանական Թղթատան վրայ։

ՆՈՐՏ ՏԱՅՉԷ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՀԱՄԲՈՒՐԿ

Յիշեալ ընկերութիւնն հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, կարասիներ, խանութներ և ապրանքներ յոյժ չափաւոր պայմաններով, միջնորդութեամբ իւր ընդհանուր գործակալութեան։

ՇԻՆՏԼԷՐ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՉԷ-ԳԱՊՈՒ, ՃԷԼԱԼ ՊԷՅ ԽԱՆ

ՕՍՊՕՐՆԻ ՅՈՐԵՆ ՀՆՁՈՂ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՆ

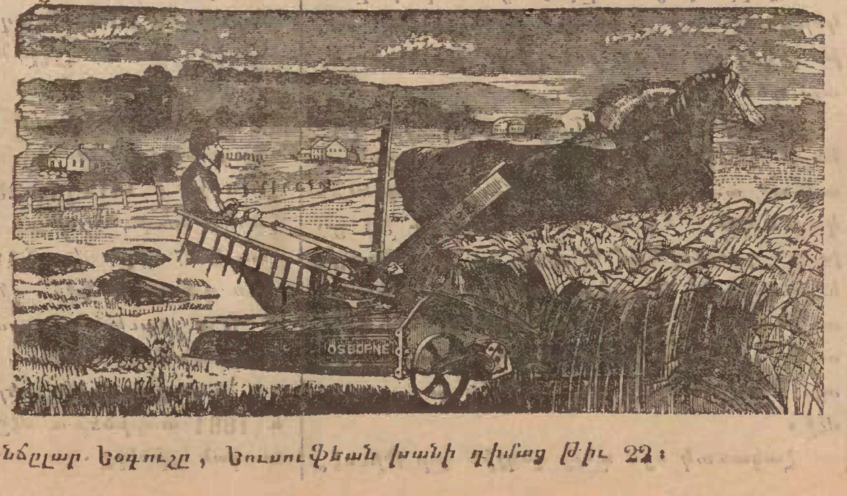

Օրը 88,000 քառակուսի կանգուն այսինքն 55 տէօնիւմ կը հնձէ, ծանրութիւնն է 280 օխա։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհանուր գործակալս Միքայէլ և Յովհաննէս Մուրատեան եղբարց Կալաթիա Եօրկանճըլար ճատտէսի թիւ 70 և Պոլիս, Չիֆնաճըլար Եօգուշը, Նուսուֆեան խանի դիմաց թիւ 22։

ԱԶԴ

Վսեմ. Տօքթ. Սամէիան փաշա Ասլանեան իւր բնակարանը փոխադրած է ի Գատըգիւղ, Մօտա Ճատտէսի, թիւ 101, և կը շարունակէ դարմանել իւրեն դիմողները թէ՛ անդ ամեն օր, և թէ՛ Պահչէ Գաբու Մէրհամէթճեան դեղարանը՝ Երեքշաբթի, Հինգշաբթի, և Շաբաթ օրերն ի միջօրէի. — Աղքատները միշտ և ամենուրեք ձրի։

2—30

ԱՆԿՅԻ ԽԱՎԵԱՐԻ ՄԵՆԱՎԱՃԱՌՆ
ԱՌԱՋԻՆ ՏԵՍԱԿ

ՍԵՒ ՋՈՐ ԽԱՎԵԱՐ

Գերազանցապէս յարմար աղծան պատրաստելու եւն. եւն.

Օխան երսուն ղրուշ

Օրինակներ կը գտնուին Է. Մորիսի վաճառատունն,

51, Բէրչէնպէ Բազար, Ղալաթիա

Մեծ զեղչ կը լինի յանձնակատարաց

ՊԱՐՈՆԱՅՔ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ
ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Յառաջիկայ ապրիլ 1 էն սկսեալ Աժան գնով վարձու կուտան իրենց այժմեան խանն (իրենց գրասենեակները պիտի փոխադրուին նոյն փողոցը գտնուող իրենց յատուկ խանն), որ կը պարունակէ երկու մեծ խանութներ և 5 սենեակներ առաջին յարկը։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ
Պոլիս, Պահչէ-գաբու, Էօմէր էֆէնտի խանին դիմաց։

ՖՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրփուլի և Արեւելից միջեւ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճերիան	2500	Ֆլորենեան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անտալուզեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթենեան	2500	Իտալեան	5500
Արապեան	3700	Իպերեան	5500
Պալմիրեան	6000	Իլիրեան	5500
Պուլկարեան	6000	Լէսպիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիկուրեան	2500
Սայփրեան	2000	Լիսպոն	800
Տուրոյ	700	Օփօրթօ	700
Էճիփշըն	3700	Բէրսիան	3800
Ֆօսիան	3700	Վալենսիան	6800
Ֆալերնեան	3700	Վիրճինեան	6800

Արպեան շոգենաւը, նաւապետ Ռիչարտսըն, գէպ ի Օտեսա մեկնեցաւ, ուսկից պիտի վերադառնայ շաբաթ օր ապրիլ 4ին և ուղղակի Լիվըրփուլ համար ապրանք ընդունելու պատրաստ պիտի գտնուի։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւնք կ'ընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՕՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Նէնի Միւլքիւ խան, Ղալաթիա.

Նաւատէրքը, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվըրփուլ

Գործակալութիւնք
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆօնթէն.
Ճիպրալթար, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք
Ալեքսանդրիա, Կ. Լ. Վաշման և ընկ.
Մալթա, Ա. Քամիլէրի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկորտաթոյ.
Զմիւռնիա, Պ. Ուիթօլ և ընկ.

ՔԻՒՆԱՐՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Որք ամեն տասն օրէն կը բանին Լիվըրփուլէ և Միջերկրականի միջեւ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օմպրիա	7,000	Մալթա	3,000
Ատլաս	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ալէփփօ	3,000	Նէմէզիս	2,500
Պոթնիա	4,600	Բավոնիա	5,000
Պաթավիա	2,500	Բարթիա	3,000
Պրիթիշ Քուին	1,200	Սերվիա	7,800
Սէֆալոնիա	5,000	Սքիթիա	4,600
Քաթալօնիա	4,700	Սարակոսա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Տէմէրարա	2,500	Սիտոն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Սիտոն շոգենաւը, նաւապետ Ֆինլէյ, Լիվըրփուլէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով և ի մօտոյ վերստին Լիվըրփուլ պիտի ուղեւորի։

Ստորագրեալն արտօնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ-Եորքի, Պոսթընի, Պալթիմորի և Գանատայի ուրիշ և ո և է նաւահանգստի համար։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՋՈՒԼԻ
Գործակատար
Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան Ղալաթիա

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՔ
Ընդ մէջ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէանտրօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարսալօ	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պօրոտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Կայրօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Կալիլէօ	2,500	Օտրանտօ	4,500
Կամօ	2,100	Օտօ	2,000
Կօտօ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Կոմօ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բանդէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Քիդօ	2,300
Էրատօ	2,600	Րիալթօ	4,400
Տրաքօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Րօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րօմէօ	3,500
Կալիփսօ	5,500	Սալերնօ	4,000
Կիլտանօ	2,200	Սաքֆօ	2,000
Կոզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրոմօ	2,200	Սորենտօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հիւմպէր	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճիսօ	2,300	Վասքօ	3,600
Քէլօ	2,000	Եէտօ	3,600
Քօտօ	2,200	Զէպրա	1,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	140

Եէտօ շոգենաւը, նաւապետ Հօփքին մարտ 15ին մեկնեցաւ Հըլէն ի Պոլիս ընդհանուր վաճառքով, և ապրիլ 3ին աստ կ'սպասուի։

Րինալտօ շոգենաւը, նաւապետ Նիւմէն մարտ 27ին Հըլէն կը մեկնի ի Պոլիս։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւնք կ'ընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ
Գործակալ
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւհէթ խան Ղալաթիա

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվըրփուլի և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանտիա	4200	Օսայրիս	3000
Ֆէրօս	4000	Նեֆթիս	3000
Ռամսիս	4000	Բերա	3030
Սեսոստրիս	3250	Ատլանտիք	1700
Թիպս	3250	Լօգիոս	800
Մէմփիս	3250	Օլինտա	800
Մարիօթիս	3250	Սէսիլ	700

Օսայրիս շոգենաւը, նաւապետ Բօլ, ամսոյս 31ին Լիվըրփուլէն աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Թիպս շոգենաւը, նաւապետ Ֆօրեստըր, ամսոյս 30ին Սամսոնէն պիտի վերադառնայ և ուղղակի Լիվըրփուլ պիտի ուղեւորի։

Վերոյիշեալ շոգենաւք չքնաղապէս յարդարուած են ճամբորդներու համար

Դիմել առ Ճ. Թ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Մէյտանճըգ փողոց, Պոլիս
Տնօրէնութիւն, Լիվըրփուլ
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սթրիթ, Լիվըրփուլ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
Մարսիլիայի և Բաթումի միջեւ կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Բաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լա Մինկրէլի որ մարտ 25 ին Մարսիլիայէն և ապրիլ 1 ին Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է լը Ռիօն։

Ուղղակի և տրանզիթ ուղեւորութիւն

Նաւավարձի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈՒԹԷ ՐԸՍՊՈՒԼ
Մումհանէ փողոց, Թիւ 141

ԲԱԲԱՅԱՆԻ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվըրփուլի, Միջերկրականի և Օտեսայի միջեւ կանոնաւորապէս բանող

ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պլէքս
Արարատ	2,500	Պոմպլը
Արքատիա	2,500	Քրուիքշենք
Լաքոնիա	2,500	Ուիլքս
Մասէտոնիա	3,500	Մորշ
Ռումէլիա	2,800	Ֆոթըրկիլ

Մասէտոնիա շոգենաւն ամսոյս 20 ին շաբաթ օր Պաթումէն աստ պիտի վերադառնայ և Լիվըրփուլ պիտի ուղեւորի։

Ռումէլիա շոգենաւն ամսոյս 10 ին Լիվըրփուլէն աստ պիտի հասնի և անմիջապէս վերստին Լիվըրփուլ պիտի ուղեւորի։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և՝ հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ՐԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք

[illegible] Ա. ՏԷՐՄԱՏԻՆԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ